

Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής
Institute of European Integration and Policy

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 82, Ιούλιος-Αύγουστος 2012

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Πάνος Καζάκος, «Ελπίζουμε σε νίκη της πρακτικής πολιτικής» 3

Επισκόπηση 4

Φάκελος:
«Η οικονομική διακυβέρνηση και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου» 7

Τύπος 16
-Ελληνικός
- Ξένος

Τεκμηρίωση 20

Εκδηλώσεις 29

Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής
Institute of European Integration and Policy

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΕΕΠ)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας, ωστόσο, ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία.

Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Έχει ως αποστολή τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο, τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού, την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας,
Μ. Τσινισιζέλης, Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ,
Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

Πάνος Καζάκος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Ελπίζουμε σε νίκη της πρακτικής πολιτικής»

Το θεσμικό σύστημα και η πολιτική στην ΕΕ εξελίσσονται κάθε φορά που αντιμετωπίζουν κρίσεις. Αυτό έδειξαν οι διάφορες πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν τους τελευταίους μήνες: Η αλλαγή πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) με τις γνωστές ανακοινώσεις του Μάριο Ντράγκι, η αναπτυξιακή δέσμη του Ιουλίου 2012 και τα μέτρα που συνοψίστηκαν κάτω από τον όρο «τραπεζική ένωση» (κοινή εγγύηση καταθέσεων ώστε να ανακοπεί η φυγή τους από τις τράπεζες του Νότου, συγκεντρωτική εποπτεία των τραπεζών κ.α. Υπηρετούν αλληλένδετους στόχους.

Κρίσιμη σημασία είχε η απόφαση της ΕΚΤ να αγοράζει ομόλογα μέχρι τριετούς διάρκειας (δηλαδή βραχυπρόθεσμους τίτλους) από τη λεγόμενη δευτερογενή αγορά. Αλλά, η παρέμβαση θα συνοδεύεται από αυστηρούς όρους οικονομικής πολιτικής και θα διακόπτεται, αν δεν εφαρμόζονται τα σχετικά προγράμματα μακροοικονομικής προσαρμογής. Ουσιαστικά, γίνεται μια νέα προσπάθεια για σύζευξη της νομισματικής πολιτικής με τη δημοσιονομική πειθαρχία σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ενδιαφέρον έχει η αιτιολόγηση των αποφάσεων της ΕΚΤ: θεωρήθηκαν αναγκαίες για να σταματήσει ο φαύλος κύκλος που προκαλούσε ο ανορθολογισμός των χρηματοπιστωτικών αγορών. Αυτές, αδικαιολόγητα κατά τον Ντράγκι, αμφισβητούσαν τη βιωσιμότητα του ευρώ και με βάση αυτή την αμφισβήτηση απαιτούσαν υψηλά επιτόκια που με τη σειρά τους υπονόμευαν το ευρώ!

Αν πάντως οι αποφάσεις αυτές καταφέρουν να βελτιώσουν το γενικό οικονομικό κλίμα στην Ευρώπη τότε και η Ελλάδα θα έχει ένα έμμεσο όφελος από τις νέες διαδικασίες στην ΕΕ αν δεν βγούμε από τη Ζώνη του Ευρώ. Προς το παρόν δεν την αφορούν άμεσα, γιατί η χώρα ανεβαίνει τον δικό της Γολγοθά με το Μνημόνιο II, τη δανειακή σύμβαση του Φεβρουαρίου 2012 και τις τρέχουσες και αργόσυρτες διαπραγματεύσεις για την υλοποίηση των δεσμεύσεων που ανέλαβε τότε η κυβέρνηση. Με δεδομένα πλέον δύο πράγματα, την ευνοϊκότερη στάση του IMF και των ευρωπαίων εταίρων στα ζητήματα της επιμήκυνσης της περιόδου προσαρμογής και μιας νέας περικοπής του χρέους, και τον φόβο της κυβερνητικής πλειοψηφίας μήπως χρεοκοπήσει και επίσημα η χώρα επί των ημερών της, η ελπίδα είναι ότι θα επέλθει τελικά συμφωνία, η Βουλή θα εγκρίνει τα όντως επώδυνα μέτρα, η κυβέρνηση θα αντέξει και η οικονομία θα περάσει σε πιο σταθερή τροχιά.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η Σύνοδος του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων (24/9/2012)

Στις 24 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε Σύνοδος του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων. Όπως επισημαίνεται στο σχετικό ανακοινωθέν τύπου, το Συμβούλιο ασχολήθηκε κυρίως με το αναθεωρημένο διαπραγματευτικό πλαίσιο όσον αφορά το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την περίοδο 2014-2020, το σχέδιο σχολιασμένης ημερήσιας διάταξης για τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου και Προέβη επίσης σε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα διδάγματα από τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Η συζήτηση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

«Το Συμβούλιο συζήτησε το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΑΠ) της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 με βάση αναθεωρημένο διαπραγματευτικό πλαίσιο (13620/12)¹ που κατάρτισε η κυπριακή Προεδρία. Σημείωσε επίσης την παρουσίαση της πρότασης της Επιτροπής για νέο ίδιο πόρο που βασίζεται στο φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) (16844/11). Οι υπουργοί σημείωσαν με ικανοποίηση τις εργασίες της κυπριακής Προεδρίας και δήλωσαν ότι είναι πρόθυμοι να καταλήξουν σε συμφωνία στο πλαίσιο του ειδικού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που έχει προγραμματισθεί για τις 22-23 Νοεμβρίου. Οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν αφορούσαν κυρίως τα εξής θέματα:

- το συνολικό ανώτατο όριο δαπανών: ορισμένα κράτη μέλη επιδοκίμασαν την πρόθεση της Προεδρίας να μειώσει τα ποσά που έχει προτείνει η Επιτροπή και επέμειναν ότι επιβάλλεται να βελτιωθεί η

ποιότητα των δαπανών· άλλα κράτη μέλη υποστήριξαν την πρόταση της Επιτροπής, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι το ΠΑΠ αποτελεί το σημαντικότερο επενδυτικό εργαλείο για την προώθηση της ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, μολονότι συμφωνούν ως προς τη σημασία της υψηλής ποιότητας των δαπανών, που θα πρέπει κατά τη γνώμη τους να επιτευχθεί σε όλους τους σχετικούς τομείς.

- τα ανώτατα όρια δαπανών για τους επιμέρους τομείς: ορισμένες αντιπροσωπίες επέμειναν ότι θα πρέπει να γίνουν περικοπές σε όλους τους επιμέρους τομείς· κάποιες αντιπροσωπίες αντιτάχθηκαν σε οποιαδήποτε μείωση όσον αφορά την πολιτική συνοχής, κάποιες άλλες είχαν αντιρρήσεις για τις περικοπές στον τομέα της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) και άλλες τέλος έκριναν ότι τα προτεινόμενα ποσά, τόσο για την πολιτική συνοχής όσο και για την ΚΓΠ, είναι τα κατώτερα δυνατά·
- την κατανομή των κονδυλίων για την πολιτική συνοχής: ορισμένα κράτη μέλη αποδοκίμασαν το γεγονός ότι δεν περιλαμβάνεται πλέον στο διαπραγματευτικό πλαίσιο το «αντίστροφο δίκτυ ασφαλείας», που αποσκοπούσε στον περιορισμό του επιπέδου της στήριξης προς δεδομένο κράτος μέλος σε συγκεκριμένο ποσοστό του αντίστοιχου επιπέδου κατά την περίοδο 2007-2013· άλλα κράτη μέλη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την τροποποίηση αυτή, αλλά δήλωσαν ότι ανησυχούν για την ενδεχόμενη μείωση του ανώτατου επιπέδου μεταφοράς («συντελεστή προσαρμογής») σε επίπεδο κατώτερο του 2,5% του ΑΕγχΠ κάθε χωριστού κράτους μέλους

- την αγροτική ανάπτυξη: ορισμένα κράτη μέλη επέμειναν ότι για την εφαρμογή της «αρχής των επιδόσεων κατά το παρελθόν» στην κατανομή της στήριξης της ΕΕ θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το μερίδιο των κονδυλίων που χορηγήθηκαν σε δεδομένο κράτος μέλος για ολόκληρη την περίοδο 2007-2013 και όχι μόνο για το έτος 2013 όπως επιθυμεί η Επιτροπή.
- την άμεση στήριξη στη γεωργία: ορισμένα κράτη μέλη αντιτάχθηκαν στη μείωση του μέσου επιπέδου των άμεσων ενισχύσεων της ΕΕ ανά εκτάριο· άλλα κράτη μέλη δήλωσαν ότι μπορούν να δεχθούν τη μείωση εάν κατά τον τρόπο αυτό επιτευχθεί μεγαλύτερη σύγκλιση των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ των κρατών μελών ή εάν προβλεφθούν εξαιρέσεις για τα κράτη μέλη με επίπεδο άμεσων ενισχύσεων κατώτερο από το μέσο όρο της Ε.Ε.
- τις μη χρησιμοποιηθείσες αναλήψεις υποχρεώσεων («reste à liquider», RAL): ορισμένα κράτη μέλη χαίρετisan την πρόθεση της Προεδρίας να περιλάβει σχετικές διατάξεις στο διαπραγματευτικό πλαίσιο, ενώ άλλα έκριναν ότι το RAL αποτελεί σύνηθες στοιχείο της διαδικασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ και ότι θα πρέπει να αντιμετωπισθεί στο πλαίσιο αυτό.
- μέσα εντός και εκτός του ΠΑΠ: ορισμένα κράτη μέλη εξέφρασαν ανησυχίες όσον αφορά την πρόταση να τεθούν το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ (ΤΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ) εκτός του ΠΑΠ, αντί να διατηρηθεί το Ταμείο Αλληλεγγύης εντός των ορίων δαπανών του ΠΑ και να καταργηθεί Ευρωπαϊκό

Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση.

- ίδιοι πόροι: κάποιοι υπουργοί τόνισαν ότι έχει σημασία να είναι απλοί, διαφανείς και δίκαιοι οι κανόνες· ορισμένοι εξέφρασαν την απογοήτευσή τους για το γεγονός ότι το διαπραγματευτικό πλαίσιο δεν αναθεωρήθηκε όσον αφορά τα έσοδα· άλλοι αντιτάχθηκαν σε οποιαδήποτε αλλαγή των ιδίων πόρων· ορισμένες αντιπροσωπίες στήριξαν την προτεινόμενη από την Επιτροπή κατάργηση του υφιστάμενου ιδίου πόρου που βασίζεται στο ΦΠΑ· ορισμένες ήταν ήδη σε θέση να εξετάσουν την πρόταση ενώ άλλες εξέφρασαν την αντίθεσή τους· ορισμένα κράτη μέλη στήριξαν τον προτεινόμενο νέο ίδιο πόρο που βασίζεται στο φόρο επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, ενώ άλλα αντιτάχθηκαν στην πρόταση αυτή· ορισμένα κράτη μέλη επέμειναν ότι δεν πρέπει να μεταβληθεί το σύστημα συλλογής των παραδοσιακών ιδίων πόρων· αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να παρακρατούν, ως έξοδα είσπραξης, το 25% των ποσών που εισπράττουν, αντί του 10% που προτείνει η Επιτροπή· κάποιοι υπουργοί θα προτιμούσαν να καταργηθούν όλοι οι διορθωτικοί μηχανισμοί στο πλαίσιο του συστήματος των ιδίων πόρων· άλλοι επέμειναν στη διατήρηση των υφιστάμενων διορθωτικών μηχανισμών ή, τουλάχιστον, στην εγγύηση του ισχύοντος ποσού διόρθωσης στο πλαίσιο ενός νέου μηχανισμού. Όπως και στο παρελθόν, η κυπριακή Προεδρία προέβη σε ανταλλαγή απόψεων με αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πριν από τη σύνοδο του Συμβουλίου και τους ενημέρωσε μετά τη Σύνοδο. 1 Ο ΦΧΣ αναμένεται να εισαχθεί

από ορισμένα κράτη μέλη στο πλαίσιο ενισχυμένης συνεργασίας. Η Προεδρία θα μελετήσει τις παρατηρήσεις των αντιπροσωπιών και θα προσπαθήσει να επεξεργασθεί περαιτέρω το διαπραγματευτικό πλαίσιο ώστε να αποσαφηνισθούν ακόμη καλύτερα οι θέσεις των κρατών μελών. Ο στόχος είναι να επιτευχθεί συμφωνία ως προς τη δέσμη ΠΔΠ κατά το ειδικό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 22ας/23ης Νοεμβρίου. Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων θα συνέλθει δύο ακόμη φορές πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Νοεμβρίου, στις 16 Οκτωβρίου στο Λουξεμβούργο και στις 20 Νοεμβρίου στις Βρυξέλλες. Μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 18ης/19ης Οκτωβρίου η Προεδρία σκοπεύει να υποβάλει νέο αναθεωρημένο διαπραγματευτικό πλαίσιο με ορισμένες κλίμακες ποσών. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Herman Van Rompuy, θα διεξαγάγει διμερείς διαβουλεύσεις από τις 5 Νοεμβρίου και έπειτα. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διαπραγματεύσεις μπορούν να αναζητηθούν στις ιστοσελίδες του Συμβουλίου για το ΠΔΠ.

(http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EL/genaff/132609.pdf)

Γαλλία: Όχι στις προτάσεις της Κυπριακής Προεδρίας για μείωση των επιδοτήσεων (EurActiv.gr 3/10/2012)

Φόβους για πιθανή μείωση των άμεσων επιδοτήσεων προς τους αγρότες από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, έχει προκαλέσει στη Γαλλία το τελευταίο κείμενο εργασίας της Κυπριακής Προεδρίας στην Ε.Ε.

Τον Οκτώβριο θα κλείσει ο δεύτερος χρόνος επίσημων διαπραγματεύσεων για τη νέα

Αγροτική Πολιτική της ΕΕ. Η Γαλλία, που επωφελείται πιο πολύ από όλες τις χώρες από την ΚΑΠ, πιέζει να ισχύσει το ίδιο όπως για το έτος 2013, κάθε χρόνο για την περίοδο 2014-2020.

Ωστόσο το κείμενο της Κυπριακής Προεδρίας αφήνει να εννοηθεί ότι ίσως αναθεωρηθεί ο προϋπολογισμός για τις επιδοτήσεις «προς τα κάτω». «Η Προεδρία παραμένει πεπεισμένη ότι είναι αναπόφευκτο ότι το συνολικό επίπεδο δαπανών που πρότεινε η Κομισιόν, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών στοιχείων όπως και των εξωτερικών στοιχείων του Πολυετούς Χρηματοδοτικού Πλαισίου 2014-2020, θα αναθεωρηθεί προς τα κάτω», τονίζει το κείμενο. Το να μείνει ανέπαφη η αγροτική πολιτική, θα παρουσιάσει επομένως δυσκολίες, εφόσον σήμερα λαμβάνει το μεγαλύτερο κομμάτι των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Ο Γάλλος υπουργός ευρωπαϊκών υποθέσεων, Bernard Cazeneuve, το παραδέχτηκε στις 24 Σεπτεμβρίου, λέγοντας ότι η μοίρα του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού δεν πρέπει να είναι ξεχωριστή από αυτή των εθνικών προϋπολογισμών. Ο Bernard Cazeneuve εξέφρασε «μεγάλη δυσάρεσκεια» διαβάζοντας την 52η παράγραφο που κάνει αναφορά στη μείωση των αγροτικών επιδοτήσεων, χωρίς να διευκρινίζει συγκεκριμένο ποσό. «Το μέσο ποσό άμεσων πληρωμών της Ε.Ε. ανά εκτάριο θα μειωθεί [X% το Y%] ανά έτος από το 2015 έως το 2020», αναφέρει το έγγραφο.

Ο Bernard Cazeneuve τόνισε ότι η Γαλλία απορρίπτει την παράγραφο. Θεωρεί ότι στον προϋπολογισμό για την ΚΑΠ «έχει γίνει η μεγαλύτερη κατάχρηση». Για το Παρίσι λοιπόν δεν τίθεται αμφιβολία ότι να πραγματοποιηθούν μειώσεις στις προτάσεις της Κομισιόν, που πρότεινε 281 δις € άμεσων πληρωμών για την περίοδο 2014-2020.

προκειμένου να εκσυγχρονίσουν την αγροτική τους βιομηχανία. «Δεν υπάρχει ακόμα μια δυναμική ομάδα», τόνισε πηγή στην EurActiv Γαλλίας. «Η Κυπριακή Προεδρία διαπραγματεύεται τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό χαμηλότερα των προσδοκιών της Κομισιόν, όλοι πρέπει να κάνουμε προσπάθειες».

Όσο συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις, οι πιέσεις της Γαλλίας αυξάνονται. Το Παρίσι θα μπορούσε να βρει συμμάχους μεταξύ των μελών που εντάχθηκαν με τη διεύρυνση του 2004, που ακόμη χρειάζονται κονδύλια

ΦΑΚΕΛΟΣ

Η οικονομική διακυβέρνηση και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου
(18-19/10/2012)

Τα κύρια σημεία που εξετάζονται στον παρόντα φάκελο είναι τα ακόλουθα:

- Η απόφαση του Γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου (13/9/2012)
- Η έκθεση του Herman Van Rompuy (13/9/2012)
- Η άτυπη σύνοδος της Ευρωομάδας και ο ΕΜΣ.
- Ανακοινωθέν του ΣΓΥ σχετικά με τα διδάγματα από τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.
- Σχέδιο σχολιασμένης ημερήσιας διάταξης για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου.
- Η κοινή δήλωση των Φινλανδία, Γερμανία και Ολλανδία.

Επιπλέον, ο φάκελος περιλαμβάνει και την ανάλυση του ερευνητή του CEPS Daniel Gros με τίτλο «Αυτή η ανάκαμψη είναι διαφορετική».

α. Η απόφαση του Γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου (Μετάφραση του Σχολίου της V. Pop, "Sighs of relief as German court approves bailout fund, euobserver, 13/9/2012, www.euobserver.com).

Οι αγορές και οι πολιτικοί της Ε.Ε. ένιωσαν ανακούφιση όταν το ανώτατο δικαστήριο της Γερμανίας απέρριψε το αίτημα μη επικύρωσης των δύο συνθηκών για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και του λεγόμενου Συμφώνου για τη δημοσιονομική πειθαρχία, μια Συνθήκη που υπογράφηκε το Μάρτιο από όλες τις χώρες της Ε.Ε. εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου και της Τσεχικής Δημοκρατίας. Η απόφαση του Γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου επιτρέπει την ενεργοποίηση του ΕΜΣ τον Οκτώβριο, μετά από τρεις μήνες καθυστέρηση. Οι οκτώ δικαστές θα παραδώσουν την πλήρη ετυμηγορία τους για όλες τις καταγγελίες που έθεσαν οι 37.000 περίπου ενάγοντες τον προσεχή Δεκέμβριο. «Αυτή είναι μια καλή ημέρα για την Ευρώπη και μια καλή ημέρα για το ευρώ», δήλωσε ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Martin Schulz, με το κοινό νόμισμα να ενισχύεται σε τέσσερις μήνες έναντι του αμερικανικού δολαρίου και τις ευρωπαϊκές μετοχές να αναβαίνουν με την απόφαση του δικαστηρίου της Καρλσρούη.

Από την άλλη πλευρά, αποφασίσθηκε ότι κάθε ενίσχυση της συμβολής της Γερμανίας θα χρειασθεί κοινοβουλευτική έγκριση. Το Γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο ζήτησε τον καθορισμό ενός ανώτερου ορίου της τάξης των €190δισ. στη συνεισφορά της Γερμανίας στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Συγκεκριμένα, για να ενισχυθεί αυτή η συνεισφορά, θα πρέπει να προηγηθεί η έγκριση της γερμανικής Βουλής (Bundestag). Τα μέλη της Βουλής πρέπει επίσης να ενημερώνονται σχετικά με τις κινήσεις του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, παρά τη συμφωνία εμπιστευτικότητας που υπέγραψαν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου των μελών του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Σύμφωνα με το δικαστήριο, πρέπει να γίνει δεκτή η αρχή της δημοκρατικής λογοδοσίας. Ο επικεφαλής του Eurogroup Jean-Claude Juncker υπογράμμισε την απόφαση του Γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου και δήλωσε ότι σκοπεύει να συγκαλέσει την πρώτη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΜΣ στις 8 Οκτωβρίου στο Λουξεμβούργο. Όσον αφορά στη Συνθήκη για τη δημοσιονομική πειθαρχία, δεν θα τεθεί σε ισχύ πριν από την 1η Ιανουαρίου 2013, σύμφωνα με δηλώσεις του Jean-Claude Juncker.

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα και με τις εκτιμήσεις του Guntram Wolff, ενός εμπειρογνώμονα του think-tank Bruegel, η ετυμηγορία του Δικαστηρίου της Καρλσρούη μπορεί να χρειαστεί περισσότερο χρόνο για να εφαρμοστεί, επειδή τα δύο αιτήματα που περιλαμβάνει - το όριο των € 190 δισ. και το θέμα εμπιστευτικότητας - πρέπει να είναι «δεσμευτικά βάσει του διεθνούς δικαίου».

β. Η έκθεση του Herman Van Rompuy, ο κοινός προϋπολογισμός και η κοινοβουλευτική Συνέλευση (Μετάφραση του άρθρου της Valentina Pop, "Van Rompuy paper floats eurozone budget, parliament", 13/9/2012, euobserver).

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και τους υπουργούς οικονομικών των κρατών-μελών της ευρωζώνης (12/9/2012), εκπόνησε έκθεση με θέμα την περαιτέρω πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Μεταξύ άλλων η έκθεση αναφερόταν στον κοινό προϋπολογισμό, την περιορισμένη αμοιβαιότητα χρέους και τη θεσμοθέτηση μιας κοινοβουλευτικής Συνέλευσης. Σύμφωνα με τον Euosberver, το έγγραφο θέτει περισσότερες ερωτήσεις παρά δίνει απαντήσεις ενώ υπογραμμίζει και τα ευαίσθητα σημεία των κρατών μελών. Επιπλέον, προτείνει την ύπαρξη ενός κεντρικού προϋπολογισμού για την ευρωζώνη που θα αντιμετωπίσει τα ασυμμετρικά σοκ και θα συμβάλλει στην αποτροπή της μετάδοσης της κρίσης. Η έκθεση θέτει διάφορα ερωτήματα. Επισημαίνεται ότι η πλέον αμφιλεγόμενη πρόταση για τα δέκα κράτη-μέλη που είναι εκτός ευρωζώνης είναι η θεσμοθέτηση μιας κοινοβουλευτικής συνέλευσης στην οποία θα συμμετέχουν οι δεκαεπτά χώρες της ευρωζώνης καθώς και το γεγονός ότι δίνει έμφαση στις ενίσχυση της λογοδοσίας στις δομές της ευρωζώνης. Αναφορικά με τον τραπεζικό τομέα, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy έθεσε το ζήτημα πόσο θα χρησιμοποιηθεί το ταμείο διάσωσης για την άμεση ανακεφαλαίωση των τραπεζών και για την διασφάλιση των οικονομικών των ευρωπαϊκών πολιτών.

Στην επικείμενη συνάντηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (18-19/10/2012) οι ηγέτες της Ε.Ε. θα κληθούν να υιοθετήσουν τα σημεία της έκθεσης που είναι εφαρμόσιμα και τα οποία δεν απαιτούν αλλαγές στις Συνθήκες της Ε.Ε. Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της πολιτικής Ένωσης απαιτούν τη διεξαγωγή μιας νέας Συνέλευσης, τη θεσμοθέτηση μιας νέας Συνθήκης και τη διεξαγωγή δημοψηφισμάτων και θα μετατεθούν για τη συνάντηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου. Επισημαίνεται ότι στη συνάντηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον περασμένο Ιούνιο έγινε μια προσπάθεια να ξεπεραστούν οι αντιρρήσεις της Γερμανίας για την αμοιβαιότητα του χρέους και οι αντιρρήσεις της Γαλλίας για μη περαιτέρω μεταβίβαση εξουσιών στο ευρωπαϊκό επίπεδο, με την υποβολή από τον Herman Van Rompuy του πρώτου σχεδίου για περαιτέρω ολοκλήρωση στην ευρωζώνη. Ο μόνος πιθανός συμβιβασμός τότε ήταν ένας κοινός μηχανισμός τραπεζικής εποπτείας ως αντάλλαγμα για την Γερμανική παραχώρηση να δοθεί άμεση πρόσβαση στο ταμείο διάσωσης της ευρωζώνης (ESM) στις τράπεζες που αντιμετωπίζουν προβλήματα, μια συμφωνία που απέβλεπε στη μείωση του χρέους της Ισπανίας. Όμως, με την κρίση χρέους στην Ε.Ε. να συνεχίζεται και τις αγορές να θέτουν σε αμφισβήτηση τα αποτελέσματα κάθε συνόδου κορυφής της Ε.Ε., χρειάζονται να γίνουν και άλλα βήματα προς την περαιτέρω ενοποίηση της ευρωζώνης. Επιπλέον, σύμφωνα και με δηλώσεις ανώτερου αξιωματούχου της ευρωζώνης στον euobserver, οι απόψεις της Γαλλίας και της Γερμανίας δεν αποκλίνουν πλέον σημαντικά.

γ. Άτυπη Σύνοδος της ευρωομάδας: ο ΕΜΣ σε λειτουργία έως τα τέλη Οκτωβρίου. (<http://www.consilium.europa.eu/homepage/highlights/eurogroup-esm-to-be-fully-operational-by-the-end-of-october?lang=el>)

Κατά την άτυπη σύνοδο της Ευρωομάδας που πραγματοποιήθηκε στη Κύπρο στις 14 Σεπτεμβρίου 2012, οι υπουργοί Οικονομικών συζήτησαν για τις οικονομικές και δημοσιονομικές εξελίξεις στην ευρωζώνη. Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (ΕΜΣ) αναμένεται να έχει τεθεί σε λειτουργία έως τα τέλη Οκτωβρίου του 2012.

Οι υπουργοί εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την απόφαση του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου να δώσει το πράσινο φως για την επικύρωση της Συνθήκης του ΕΜΣ από τη Γερμανία. «Συμφωνήσαμε όλοι ότι η Συνθήκη δεν περιλαμβάνει διάταξη που να μπορεί να ερμηνευθεί ως επιβάλλουσα στα μέλη του ΕΜΣ υποχρέωση καταβολής υψηλότερων συνεισφορών χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των κοινοβουλίων τους», δήλωσε ο Πρόεδρος της Ευρωομάδας, κ. Jean-Claude Juncker. «Συμφωνήσαμε επίσης ότι οι διατάξεις της Συνθήκης δεν αποκλείουν την πλήρη ενημέρωση των εθνικών κοινοβουλίων, όπως προβλέπεται στις εθνικές νομοθεσίες», προσέθεσε ο ίδιος.

Η Ευρωομάδα θα εκδώσει δήλωση εντός των προσεχών ημερών για την επισημοποίηση της εν λόγω συμφωνίας. Η εναρκτήρια συνεδρίαση του Συμβουλίου Διοικητών του ΕΜΣ πρόκειται να πραγματοποιηθεί στο περιθώριο της προσεχούς συνόδου της Ευρωομάδας, στις 8 Οκτωβρίου στο Λουξεμβούργο. Κατόπιν ορισμένων περαιτέρω τεχνικών προπαρασκευαστικών εργασιών, ο ΕΜΣ θα είναι πλέον έτοιμος να χρηματοδοτήσει νέα προγράμματα στήριξης χωρών της ευρωζώνης, όποτε κρίνονται απαραίτητα. «Παρά τις δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν, η οικονομική προσαρμογή προχωράει σε όλα τα κράτη μέλη της ευρωζώνης, γεγονός που αποτελεί καλό οίον για την ανάπτυξη στο μέλλον», δήλωσε ο Jean-Claude Juncker. Ο ίδιος χαρακτήρισε «σημαντικό στοιχείο της συνολικής δράσης της ευρωζώνης για την αντιμετώπιση της κρίσης»

την ανεξάρτητη απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να εγκαινιάσει νέο πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων με την ονομασία «Άμεσες Νομισματικές Συναλλαγές».

Ισπανία: Σύμφωνα με τον Jean-Claude Juncker, ο υπουργός Οικονομικών της Ισπανίας, Luis de Guindos, επανέλαβε «την πλήρη προσήλωση των ισπανικών αρχών στην επίτευξη των δημοσιονομικών τους στόχων». Η εφαρμογή του προγράμματος βοήθειας του χρηματοπιστωτικού τομέα της χώρας βρίσκεται σε σταθερή τροχιά, σημείωσε ο Πρόεδρος της Ευρωομάδας.

Ελλάδα: «Καλέσαμε την τρόικα [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΕΚΤ και ΔΝΤ] και την Ελλάδα να συνεχίσουν τις μεταξύ τους διαπραγματεύσεις και να καταλήξουν σε δέσμη αξιόπιστων μέτρων για την κάλυψη του δημοσιονομικού κενού για την περίοδο 2013-2014», δήλωσε ο Jean-Claude Juncker. Διευκρίνισε, ωστόσο, ότι δεν αναμένει τη λήψη πολιτικών αποφάσεων πριν από το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Οκτωβρίου.

Πορτογαλία και Ιρλανδία: Η Ευρωομάδα εξέδωσε δήλωση στην οποία εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι «επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ των αρχών και της τρόικας σχετικά με τους αναθεωρημένους δημοσιονομικούς στόχους». Η πέμπτη αποστολή ελέγχου στην Πορτογαλία, η οποία ολοκληρώθηκε στις 11 Σεπτεμβρίου 2012, κατέληξε σε παράταση της προθεσμίας για τη μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος της χώρας, το οποίο αναμένεται πλέον να υποχωρήσει κάτω από το 3% του ΑΕγχΠ το 2014. Το πρόγραμμα για την Ιρλανδία αποδίδει ικανοποιητικά. «Η Ιρλανδία, μαζί με την Πορτογαλία, αποτελεί ζωντανό παράδειγμα ότι τα προγράμματα προσαρμογής όντως αποδίδουν όταν υπάρχει ισχυρό αίσθημα ιδίας ευθύνης και πραγματική προσήλωση στις μεταρρυθμίσεις», κατέληξε ο ίδιος.

δ. Ανακοινωθέν του ΣΓΥ σχετικά με τα διδάγματα από τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EL/genaff/132609.pdf)

Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων (24/9/2012) σημείωσε τα διδάγματα από την παρακολούθηση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου κατά το 2012 και τις ενδεχόμενες βελτιώσεις για το 2013 (13439/12). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο συνεπάγεται ταυτόχρονη παρακολούθηση, σύμφωνα με κοινούς κανόνες και επί εξάμηνο ετησίως, των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών καθώς και των πολιτικών τους στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών τους. Διοργανώθηκε για πρώτη φορά το 2011. Μολονότι τα αποτελέσματα του τρέχοντος έτους κρίθηκαν γενικά ικανοποιητικά, η εφαρμογή του συστήματος επανεξετάζεται ήδη. Η διαδικασία παρουσιάζει πλέον περισσότερες προκλήσεις με την ενίσχυση των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης.

ε. Σχέδιο σχολιασμένης ημερήσιας διάταξης για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Οκτωβρίου (<http://www.european-council.europa.eu/council-meetings?lang=el>)

«Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, σε στενή συνεργασία με το μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που εκπροσωπεί το κράτος μέλος που ασκεί την εξάμηνη Προεδρία του Συμβουλίου και με τον Πρόεδρο της Επιτροπής, υποβάλλει σχέδιο σχολιασμένης ημερήσιας διάταξης στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων.

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το σχέδιο σχολιασμένης ημερήσιας διάταξης που υπέβαλε ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, στο οποίο εκτίθενται τα κύρια σημεία που αναμένεται να εξετάσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 18 και 19 Οκτωβρίου 2012.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα συντάξει την προσωρινή ημερήσια διάταξη με βάση την τελική συζήτηση που θα πραγματοποιηθεί στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων εντός του πενθημέρου που προηγείται της συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

I. Οικονομική Πολιτική

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα εξετάσει την πρόοδο στην εφαρμογή του Συμφώνου για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση και, εν ανάγκη, θα θέσει επιπλέον κατευθύνσεις για την προαγωγή της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θα αναφερθεί στις εργασίες που διεξάγονται όσον αφορά το μέλλον της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σε συνέχεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου. Στη συνάρτηση αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα αξιολογήσει την πρόοδο που επιτεύχθηκε ως προς ένα ενιαίο ευρωπαϊκό μηχανισμό τραπεζικής εποπτείας και, εν ανάγκη, θα καθορίσει επιπλέον προσανατολισμούς. Θα εξετάσει επίσης το ευρύτερο ζήτημα της τραπεζικής ένωσης και των συνιστωσών της.

II. Στρατηγικοί Εταίροι

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα προβεί σε ανοικτή ανταλλαγή απόψεων για τις σχέσεις με τους στρατηγικούς εταίρους. Δεν αναμένεται να εγκριθούν γραπτά συμπεράσματα επί του θέματος αυτού.

III. Άλλα Θέματα

Υπό το φως των γεγονότων, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενδέχεται να εξετάσει συγκεκριμένα θέματα εξωτερικής πολιτικής.»

στ. Η κοινή δήλωση των Φινλανδία, Γερμανία και Ολλανδία: πλήγμα στη συμφωνία για τα σχέδια διάσωσης (Μετάφραση του Σχολίου του euobserver "Eurozone hawks deal blow to bank bailout plans", 26/9/2012).

Στις 26 Σεπτεμβρίου, η Φινλανδία, η Γερμανία και η Ολλανδία εξέδωσαν μια κοινή δήλωση σύμφωνα με την οποία ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας δε θα πρέπει να αναλαμβάνει τα παλιά χρέη των προβληματικών τραπεζών. Στην κοινή τους δήλωση αναφέρεται ότι «ο ΕΜΣ μπορεί να αναλάβει την άμεση ευθύνη των προβλημάτων που προκύπτουν στο πλαίσιο της νέας εποπτείας, αλλά τα κληρονομημένα κεφάλαια ενεργητικού θα αποτελούν αρμοδιότητα των εθνικών αρχών». Ως αποτέλεσμα αυτής της δήλωσης, η αξία των ισπανικών ομολόγων υποχώρησε, καθώς οι επενδυτές φάνηκε να αμφισβητούν για άλλη μια φορά τη δυνατότητα διάσωσης των προβληματικών τραπεζών της χώρας από τις πλουσιότερες χώρες της ευρωζώνης με τον λεγόμενο Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ), ο οποίος αναμένεται να ενεργοποιηθεί στις 8 Οκτωβρίου 2012. Επισημαίνεται ότι στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, η Ισπανία και η Ιταλία δήλωσαν ότι ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας είναι σε θέση να προχωρήσει στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών άμεσα, μόλις τεθεί σε εφαρμογή μια ενιαία εποπτική αρχή για τις τράπεζες της ευρωζώνης. Επιπλέον, συμφωνήθηκε ότι το πακέτο για τη διάσωση του τραπεζικού τομέα της Ισπανίας, ύψους €100 δισ., θα ενεργοποιηθεί μόλις θεσμοθετηθεί μια εποπτική αρχή.

Ένας εκπρόσωπος της Ε. Επιτροπής προσπάθησε να υποβαθμίσει τη δήλωση ως μια «διαπραγματευτική θέση», δεδομένου ότι οι τεχνικές λεπτομέρειες της νέας εποπτικής αρχής και του ΕΜΣ δεν έχουν ακόμη εξομαλυνθεί. «Είναι μια φυσιολογική διαδικασία μετά την πολιτική καθοδήγηση που δόθηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων, καθώς συνεχίζονται οι τεχνικές διεργασίες για διάφορα ζητήματα και διαφορετικές λεπτομέρειες, ενώ πρέπει να δοθούν και κατευθυντήριες γραμμές για να καταστεί δυνατή η ορθή εφαρμογή αυτού του χρηματοδοτικού μέσου στις αρχές του επόμενου έτους». Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις δηλώσεις των ηγετών της Ε.Ε. στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, επιθυμία της Ε. Επιτροπής είναι οι νέοι κανόνες εποπτείας των τραπεζών να έχουν συμφωνηθεί έως το τέλος του έτους. Δεν μπορεί να σημειωθεί ταχεία πρόοδος στο πακέτο διάσωσης εις βάρος της ποιότητας της νέας εποπτείας. Επιπλέον, η άμεση ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών θα πρέπει να λάβει χώρα μετά την εγκατάσταση του νέου σώματος και τον καθορισμό της αποτελεσματικότητας του.

Παρόλο που η Ε. Επιτροπή είχε προτείνει οι πιο προβληματικές τράπεζες να είναι οι πρώτες που θα λάβουν άμεση βοήθεια από τον ΕΜΣ, η Φινλανδία, η Γερμανία και η Ολλανδία επισημαίνουν ότι η ανακεφαλαιοποίηση θα πρέπει να λαμβάνει χώρα βάσει των εκτιμώμενων πραγματικών οικονομικών αξιών. Σύμφωνα με δηλώσεις ενός αξιωματούχου της Ε.Ε., η Ε.Ε. δεν επιθυμεί να διοχετεύσει χρήματα σε προβληματικές τράπεζες αν δεν είναι βιώσιμες.

Ανάλυση CEPS: «Αυτή η ανάκαμψη είναι διαφορετική» (Μετάφραση της Ανάλυσης του Daniel Gros, "This recovery is different", 6/9/2012, CEPS, www.ceps.eu).

Η λανθασμένη πεποίθηση ότι «αυτή τη φορά τα πράγματα είναι διαφορετικά» οδήγησε τους διάφορους φορείς χάραξης πολιτικής να αφήσουν την πιστωτική έκρηξη που σημειώθηκε στις αρχές του 2000 να συνεχιστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, προετοιμάζοντας έτσι το έδαφος για τη μεγαλύτερη οικονομική κρίση στην πρόσφατη ιστορία. Από την άλλη πλευρά, σε ό,τι αφορά στην ανάκαμψη, η πεποίθηση ότι αυτή τη φορά δε θα είναι διαφορετικά τα πράγματα μπορεί να είναι εξίσου επικίνδυνη.

Πολλοί φορείς χάραξης πολιτικής καθώς και οικονομολόγοι έχουν επισημάνει ότι οι ρυθμοί ανάκαμψης από την χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2008 είναι σημαντικά πιο αργοί σε σχέση με τις περισσότερες ανακάμψεις της μεταπολεμικής εποχής, οι οποίες χρειάζονταν, κατά μέσο όρο, λίγο μεγαλύτερο διάστημα από έναν χρόνο για την αποκατάσταση της παραγωγής και της επιστροφής του ποσοστού απασχόλησης στα προηγούμενα επίπεδα. Συγκριτικά, οι ρυθμοί της τρέχουσας ανάκαμψης είναι ιδιαίτερα αργοί, με την παραγωγή και την απασχόληση να παραμένουν σε ποσοστά χαμηλότερα από πριν. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής αισθάνονται ότι δικαιολογημένα χρησιμοποιούν όλους τους διαθέσιμους μακροοικονομικούς μοχλούς προκειμένου να επιτευχθεί ανάκαμψη στα πρότυπα του παρελθόντος.

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής δε φαίνεται να λαμβάνουν υπόψη ότι η πρόσφατη κρίση είναι απόρροια μιας άνευ προηγουμένου πιστωτικής έκρηξης. Ως εκ τούτου, θα ήταν λογικό, μέχρι κάποιο βαθμό, να αναμένεται και μια άνευ προηγουμένου άνοδο. Όταν ξέσπασε η κρίση, πολλοί ήλπιζαν σε μια ανάκαμψη τύπου "V", παρά το ότι σημαντικό μέρος των ερευνών δείχνουν ότι η ανάκαμψη από μια ύφεση που προκλήθηκε από οικονομική κρίση τείνει να είναι πιο αδύναμη και αργή από μια ανάκαμψη μετά από μια «κανονική» ύφεση.

Η διαπίστωση ότι η ανάκαμψη μετά από μια χρηματοπιστωτική κρίση είναι διαφορετική δείχνει ότι οι κανονικές μακροοικονομικές πολιτικές δε θα αποδώσουν όπως θα περιμέναμε συνήθως. Μια διατλαντική σύγκριση δείχνει ότι αυτό θα μπορούσε πράγματι να συμβεί. Θα περίμενε κανείς ότι το σοκ από την οικονομική κρίση θα έπρεπε να είναι συγκρίσιμο στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και την Ευρωζώνη, δεδομένου ότι είναι παρόμοιοι μεγέθους, παρουσιάζει παρόμοιο βαθμό εσωτερικής ποικιλομορφίας και παρόμοια αύξηση των τιμών των κατοικιών (κατά μέσο όρο) κατά την χρονική περίοδο πριν από την κρίση. Επιπλέον, η σχετική αύξηση στο δανεισμό στο χρηματοπιστωτικό σύστημα ήταν παρόμοια και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού.

Πράγματι, οι οικονομικές επιδόσεις των ΗΠΑ ήταν παρόμοιες με εκείνες της ευρωζώνης από την αρχή της κρίσης: το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σήμερα εξακολουθεί να είναι περίπου κατά 2% χαμηλότερο από τα επίπεδα του 2007 και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Το ποσοστό ανεργίας στις ΗΠΑ και την ευρωζώνη έχει αυξηθεί κατά περίπου τρεις ποσοστιαίες μονάδες ενώ σε συγκεκριμένες χώρες στην Ευρώπη η ύφεση είναι βαθύτερη. Το ίδιο, όμως, συμβαίνει και σε ορισμένες περιοχές των ΗΠΑ. Για την Ιρλανδία και την Ισπανία, παραπέμπουμε στη Νεβάδα και την Καλιφόρνια (και, για την Ελλάδα, στο Πονέρτο Ρίκο). Επισημαίνεται ότι σωστή σύγκριση γίνεται μεταξύ του μέσου όρου των δύο οικονομιών, μέσου όρου που χαρακτηρίζεται από σημαντική εσωτερική ποικιλομορφία.

Οι ομοιότητες στις οικονομικές επιδόσεις είναι εντυπωσιακές, δεδομένου ότι η μακροοικονομική πολιτική στις ΗΠΑ και την ευρωζώνη είναι διαφορετικές. Οι ΗΠΑ αφήνει το φορολογικό έλλειμμα να ανέλθει στο 10% του ΑΕΠ, σε σύγκριση με ένα ποσοστό χαμηλότερο του 6% του ΑΕΠ στην ευρωζώνη. Όπως καταδεικνύουν οι μετρήσεις στο διάστημα μιας πενταετίας (από το 2007 έως το 2012), οι ΗΠΑ δεν έχουν καλύτερες επιδόσεις από την ευρωζώνη, αν και βασίστηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό δημοσιονομικής επέκτασης. Στις ΗΠΑ (και το Ηνωμένο Βασίλειο), το έλλειμμα της κεντρικής κυβέρνησης σήμερα εξακολουθεί να κυμαίνεται στο 8% του ΑΕΠ, σε σύγκριση με ένα ποσοστό χαμηλότερο του 3% του ΑΕΠ στην ευρωζώνη.

Στην πραγματικότητα, η οικονομία που έχει γνωρίσει μεγαλύτερο βαθμό επεκτατικής πολιτικής έχει πιο αδύναμη ανάκαμψη: το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στο Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να είναι 6% χαμηλότερο από το αντίστοιχο του 2007. Φυσικά, θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν ιδιαίτερα εκτεθειμένο στην κρίση, επειδή οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες αποτελούν μεγάλο μέρος του ΑΕΠ του. Η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία θεωρείται η πιο ευέλικτη οικονομία στην Ευρώπη, δεν έχει ανακάμψει από το σοκ που υπέστη πέντε χρόνια αργότερα, παρά τη μεγάλη δημοσιονομική και νομισματική ενίσχυση.

Σε γενικές γραμμές, φαίνεται ότι αυτή η κρίση - όπως και η περιβαλλοντική κρίση - είναι πραγματικά διαφορετική και ότι οι μακροοικονομικές πολιτικές έχουν προσφέρει ελάχιστα στη βελτίωση της κατάστασης. Χώρες όπως οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίες συσσωρεύουν χρέος με ρυθμό ρεκόρ, στοιχηματίζουν ότι οι δαπάνες για το έλλειμμα τελικά θα αποφέρουν αποτελέσματα. Υπάρχει, όμως ο κίνδυνος να καταλήξουμε με ένα κλάσμα χρέους / ΑΕΠ μεγαλύτερου του 100%, που θα αφήσει τα κράτη-μέλη στο έλεος των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η ιστορία δείχνει ότι τα επιτόκια δεν θα παραμείνουν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, για

πάντα, και ότι η αλλαγή, όταν έλθει, μπορεί να είναι απότομη. *Γιατί αυτή τη φορά να είναι διαφορετικά τα πράγματα;*

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός Τύπος

Κεντρικό θέμα του βρετανικού τύπου είναι η οικονομική κρίση που διέρχεται η Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς επίσης η Ελλάδα και η Ισπανία. Η Independent κάνει αναφορά στον Πρωθυπουργό της Ελλάδας Αντώνη Σαμαρά που ζητά ένα επιπλέον έτος ή και δύο ώστε η χώρα να ανταποκριθεί στη μείωση του ελλείμματος, όπως αυτή επιβάλλεται από τους διεθνείς δανειστές. Γίνεται επίσης αναφορά στην προσπάθεια της κυβέρνησης να συγκεντρώσει το πακέτο των επιπλέον περικοπών που απαιτούνται για να εξασφαλίσει την επόμενη δόση ύψους €31,5 δισ. Υπογραμμίζεται ωστόσο η αναγκαιότητα περισσότερου χρόνου για να ανταποκριθεί η Ελλάδα στους πιο μακροπρόθεσμους στόχους, εξαιτίας των καθυστερήσεων που προέκυψαν από τις εθνικές εκλογές. Η Independent υποστηρίζει ότι εφόσον η δέσμευση της Αθήνας αποδειχθεί ειλικρινής, μια επέκταση στο χρονοδιάγραμμα μείωσης του ελλείμματος είναι η σωστή απόφαση και παρατηρεί ότι η πρόοδος είναι αργή ενώ όλα τα σχέδια για ιδιωτικοποίηση καθώς και οι δύο φορολογικές μεταρρυθμίσεις έχουν παγώσει.

Οι Financial Times αναφέρονται στο γεγονός ότι ο Έλληνας Πρωθυπουργός ζήτησε να δοθεί ένα τέλος στη φημολογία από Ευρωπαίους αξιωματούχους για έξοδο της Ελλάδας από το ευρώ τονίζοντας ότι υπονομεύει τις προσπάθειες της χώρας να αποκαταστήσει την οικονομία της και να αποτρέψει αυτό που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε «γεωπολιτικό εφιάλτη». Από την άλλη, η Angela Merkel έχει καταστήσει σαφές ότι δεν υπάρχει απόφαση για την επιπλέον βοήθεια προς την Αθήνα μέχρι τη στιγμή που οι αξιωματούχοι από την «τρόικα» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του ΔΝΤ επανεξετάσουν την ικανότητα της Ελλάδας να ανταποκριθεί στους όρους που καθορίζονται στο πλαίσιο του υφιστάμενου πακέτου διάσωσης ύψους 174 δις ευρώ.

Τέλος, η Guardian επικεντρώνεται στις χρηματοπιστωτικές αγορές της Ευρώπης και στον απόηχο της δέσμευσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να σώσει το ευρώ καθώς οι επενδυτές εξέφρασαν αμφιβολίες σχετικά με την ικανότητα της Φρανκφούρτης να ανταποκριθεί στις υποσχέσεις της. Αναφέρεται επίσης στον Υπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ, Tim Geithner, ο οποίος εξέφρασε την ανησυχία των ΗΠΑ σχετικά με την κατάσταση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Σημάδια ότι τα προβλήματα στην περιφέρεια της νομισματικής ένωσης έχουν αρχίσει να επηρεάζουν την εμπιστοσύνη στο σύνολο των 17 κρατών – μελών της ζώνης του ενιαίου νομίσματος και ιδιαίτερα όταν η Ισπανία ανακοίνωσε ότι η οικονομία της έχει συρρικνωθεί. Εν τω μεταξύ, το κλίμα εμπιστοσύνης των επιχειρήσεων και των καταναλωτών στην ευρωζώνη υποχώρησε στα χαμηλότερα επίπεδα τους σε σχεδόν τρία χρόνια.

- “Greece's prime minister deserves a fair hearing”, The Independent, 23/08/2012.
- Carnegie H., “Samaras demands end to talk of ‘Grexit’”, Financial Times, 24/08/2012.
- Elliott L., “Eurozone crisis: strong rally falters as euro loses ground”, The Guardian, 30/07/2012.

Γαλλικός τύπος

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του γαλλικού τύπου, το μέγεθος της ευρωπαϊκής κρίσης απαιτεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση να προχωρήσει σε ένα νέο επίπεδο πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ολοκλήρωσης. Επισημαίνεται ότι το νέο ευρωπαϊκό πακέτο δεν αποτελεί το τέλος του δρόμου, απλώς ένα βήμα για να ενισχυθεί ο δεσμός εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών της ευρωζώνης, απαραίτητο για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και την ενίσχυση της δημοκρατικής και κοινωνικής διάστασης του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Σύμφωνα με άρθρο του γαλλικού τύπου, η νέα Συνθήκη είναι ανεπαρκής, ιδίως σε ό,τι αφορά στο κομμάτι του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής ενώ δε αντανάκλα ότι η κρίση της ευρωζώνης είναι πολύπλευρη και ότι απαιτεί πολύ περισσότερα από τη δημοσιονομική πειθαρχία. Η ανάγκη για ταχεία αποκατάσταση των δημοσιονομικών και της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών είναι μεγαλύτερη από την προοπτική της αδύναμης ανάπτυξης. Επισημάνεται ότι εκτός από τον καλύτερο έλεγχο των δημοσίων ελλειμμάτων, η ανάπτυξη, δεν θα επιστρέψει στην Ε.Ε. αν δεν πληρούνται δύο προϋποθέσεις: μια πιο αποτελεσματική διακυβέρνηση της ευρωζώνης με μια πραγματική οικονομική και κοινωνική πολιτική.

Υποστηρίχθηκε ότι είναι επιτακτική ανάγκη η Γαλλία να συμμετέχει πλήρως στη συζήτηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο για το μέλλον της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και σε μια ουσιαστική εγχώρια δημόσια συζήτηση. Τα βασικά ερωτήματα είναι τα εξής: Είναι απαραίτητος ένας προϋπολογισμός για την ευρωζώνη; Πρέπει να θεσμοθετηθεί ένα ευρωπαϊκό ταμείο; Πώς θα μειωθούν οι μακροοικονομικές ανισορροπίες στην Ευρώπη; Πώς θα ενισχυθεί η δημοκρατική νομιμότητα και η αποτελεσματικότητα των αποφάσεων που έχουν ληφθεί; Πώς θα οικοδομηθεί ένας ομοσπονδιακός πυρήνας με τα άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε.; Πώς θα εμπλακούν οι πολίτες στο ευρωπαϊκό σχέδιο; Με άλλα λόγια, ποια είναι η ουσία της συνέχισης της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και πώς θα διδαχθούμε από το παρελθόν προκειμένου να γίνει πάλι η Ε.Ε. ένα συλλογικό σχέδιο;

Σύμφωνα με άρθρο Γάλλων ευρωβουλευτών της ομάδας Ευρώπη Οικολογία-Πράσινοι, η Ε.Ε. βρίσκεται αντιμέτωπη με μια υπαρξιακή κρίση. Δεν πρόκειται απλώς για ένα «κατασκευαστικό» ελάττωμα (ένα ενιαίο νόμισμα χωρίς οικονομική διακυβέρνηση) αλλά και για μια κρίση στα θεμέλια της Ε.Ε., για αμφισβήτηση του εθνικού φιλελευθερισμού ως προτύπου, της λιτότητας ως λύσης και του διακυβερνητισμού ως μεθόδου. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, η νέα ευρωπαϊκή Συνθήκη πρέπει να βασισθεί στους ακόλουθους πυλώνες: πειθαρχία, αλληλεγγύη, επενδύσεις και δημοκρατία.

Σύμφωνα με άλλο δημοσίευμα του γαλλικού τύπου, για άλλη μια φορά η Γερμανία σέρνει το χορό. Χρησιμοποιεί όχι μόνο την οικονομική της ισχύ αλλά ωφελείται και από το πολιτικό κενό που αφήνει ο Γάλλος Πρόεδρος François Hollande. Γίνεται αναφορά και στην ομάδα για το «Μέλλον της Ευρώπης» που δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του Γερμανού υπουργού Εξωτερικών Guido Westerwelle στις αρχές της άνοιξης του 2012 με τη συμμετοχή των υπουργών εξωτερικών των χωρών Benelux, της Πορτογαλίας, της Ισπανίας, της Ιταλίας, της Αυστρίας, της Πολωνίας και της Δανίας. Η ομάδα έχει αναλάβει να παρουσιάσει σειρά προτάσεων προς τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Herman Van Rompuy και τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jose Manuel Barroso. Οι προτάσεις της ομάδας που εκπονήθηκαν στην πρόσφατη

συνάντησή της στη Βαρσοβία στις 17 Σεπτεμβρίου υποδηλώνουν μια ταχεία εξέλιξη των συνειδήσεων (όπως είναι η δημιουργία ευρωπαϊκού στρατού, η μετατροπή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας σε ένα ουσιαστικό «Ευρωπαϊκό νομισματικό Ταμείο», η αμοιβαιότητα των δημόσιων χρεών, η άμεση εκλογή του Πρόεδρου της Ε. Επιτροπής). Ασκείται κριτική από το γαλλικό τύπο για το ότι η Γαλλία δε συμμετείχε από την αρχή στις εργασίες της ομάδας και για το ότι εντάχθηκε στην ομάδα τον Ιούλιο, και μάλιστα με το καθεστώς του παρατηρητή.

- Ricard P., “L’Allemagne propose de doter la zone euro de son propre budget au sein de l’UE”, Le Monde, 26/9/2012
- Klossa G. & Rodrigues M. J., “Le paquet européen, une étape nécessaire pour l’intégration européenne”, Le Monde, 1/10/2012
- Dubois N., “Dette. L’Espagne a renoncé à demander l’aide européenne devant les résistances allemandes”, Libération, 2/10/2012
- Béliet S., Besset J.-P., Bové J., Cohn-Bendit D., Jadot Y., “Pour une République européenne”, Libération, 20/9/2012
- Quatremer J., “Quand Paris n’est pas là, Berlin mène la danse”, Le Figaro, 2/10/2012.
- “Mario Draghi a plusieurs «raisons d’être positif» pour la zone euro”, Le Figaro, 25/09/2012

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Βερέμης Θ., «Ανδρέας Παπανδρέου (1959 - 1967)», Η Καθημερινή, 23/8/2012
- Βερέμης Θ., «Για την αυτογνωσία μας», Η Καθημερινή, 26/8/2012
- Βερέμης Θ., «Μερικά χελιδόνια μέσα στο καλοκαίρι», Η Καθημερινή, 19/8/2012
- Τσούκαλης Λ., «Κάντε το για την Ελλάδα», Η Καθημερινή, 26/8/2012
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Κρίση και κάθαρση», ΤΑ ΝΕΑ, 31/8/2012
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Οι περικοπές και το Σύνταγμα. Τα οικονομικά μέτρα και η επίκληση της «συνταγματικότητας», ΤΑ ΝΕΑ, 21/9/2012.
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Μόνη λύση η ομοσπονδία», ΤΑ ΝΕΑ, 28/9/2012.
- Ιωακειμίδης Π.Κ., «Το τέλος της κρίσης;», ΤΑ ΝΕΑ, 14/09/2012
- Καζάκος Π., «Εξεταστική εναντίον αυτογνωσίας; Ένα σχόλιο για την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ», ΤΑ ΝΕΑ, 15-16/9/2012
- Καζάκος Π., «Η διαφθορά δεν είναι ευγενές άθλημα», ΤΑ ΝΕΑ, 26/9/2012.
- Καζάκος Π., «Ηττήθηκαν οι δογματισμοί», ΤΑ ΝΕΑ, 8-9/9/2012.
- Καζάκος Π., «Τα μέτρα που διχάζουν (πάλι) την κοινωνία. Μια αποτίμηση του νέου κύματος λιτότητας», ΤΑ ΝΕΑ, 5/9/2012
- Κουλουμπής Θ., «Η κυβέρνηση Σαμαρά και το αβέβαιο μέλλον», Η Καθημερινή, 2/9/2012.
- Κουλουμπής Θ., «Ιράν: διαπραγμάτευση ή περιφερειακός πυρηνικός όλεθρος;», Η Καθημερινή, 12/8/2012
- Κουλουμπής Θ., «Το μη χείρον βέλτιστον», Η Καθημερινή, 19/8/2012
- Τσούκαλης Λ., «Ο δικός μας γόρδιος δεσμός», Η Καθημερινή, 30/9/2012

ΞΕΝΟΣ

- “A Berlin-Frankfurt alliance for the euro”, Financial Times, 30/08/2012.
- “EIB agrees to fund Greek companies”, Financial Times, 21/07/2012.
- “Euro crisis: holding out for Super Mario”, The Guardian, 01/08/2012.
- “Eurozone crisis: the bankers are happy to play Nero as Europe burns”, The Guardian, 31/07/2012.
- “Eurozone growth – go figure”, Financial Times, 14/08/2012.
- “Greece doesn't want more money, says country's PM Antonis Samaras”, The Independent, 21/08/2012.
- “Greece raises €4bn to repay the ECB”, Financial Times, 14/08/2012.
- “Greece's prime minister deserves a fair hearing”, The Independent, 23/08/2012.
- “Is Moody's right that the eurozone crisis is only half way through?”, The Guardian, 21/08/2012.
- “Recession fears stalk eurozone after output falls”, The Independent, 15/08/2012.
- “Thousands of illegal immigrants rounded up in Greece”, The Independent, 07/08/2012.
- Adetunji J., “France refuses to back Greece's call for more time to enact reforms”, The Guardian, 26/08/2012.
- Baker D., “For Greece there is an alternative to austerity – as Argentina proved”, The Guardian, 30/07/2012.
- Barroso J. M., “Banking union is the key next step for eurozone integration”, The Guardian, 30/08/2012.
- Brown St. and Breidhardt A., “Angela Merkel offers Greek PM Antonis Samaras no extra time on bailout”, The Independent, 24/08/2012.
- Capussela A., “Why the eurozone crisis threatens liberal reform in the east”, The Guardian, 05/08/2012.
- Carnegie H., “Ayrault warns EU fiscal pact rebels”, Financial Times, 26/08/2012.
- Carnegie H., “Samaras demands end to talk of ‘Grexit’”, Financial Times, 24/08/2012.
- Chaffin J., “Eurozone leaders delay Greece aid decision”, Financial Times, 22/08/2012.
- Chu B., “Germany is not bailing out Europe, it is rescuing itself”, The Independent, 05/07/2012.
- Chu B., “The Greek patient returns for more help”, The Independent, 21/08/2012.
- Chu B., “This is your last chance to keep reform promises, Greece is told”, The Independent, 23/08/2012.
- Cieski J., “Poland's growth defies eurozone crisis”, Financial Times, 01/07/2012.
- Cohen M., “Economic madness in the eurozone”, The Guardian, 30/08/2012.
- Connolly K., “Angela Merkel and Antonis Samaras put on display of friendly diplomacy”, The Guardian, 24/08/2012.
- Davies H., “Do EU leaders have courage to make painful labour-market reforms?”, The Guardian, 28/08/2012.
- Elliott L. and Smith H., “France and Italy add to pressure on Germany to prop up the euro”, The Guardian, 31/07/2012.
- Elliott L. and Tremlett G., “Angela Merkel and François Hollande pledge to safeguard embattled euro”, The Guardian, 27/07/2012.
- Elliott L., “ECB 'willing to buy bonds of weaker EU nations' says Draghi”, The Guardian, 02/08/2012.
- Elliott L., “Eurozone crisis: strong rally falters as euro loses ground”, The Guardian, 30/07/2012.
- Elliott L., “Germany and France turn screw on Greece over austerity plans”, The Guardian, 23/08/2012.

- Elliott L., "Shares surge after markets reappraise Mario Draghi's eurozone debt plans", The Guardian, 03/08/2012.
- Feldstein M., "The limits of the European Central Bank", The Guardian, 30/07/2012.
- Fontanella-Khan J., "EU increases pressure on Bucharest", Financial Times, 16/07/2012.
- Fontanella-Khan J., "Eurozone edges back towards recession", Financial Times, 14/08/2012.
- Fontanella-Khan J., "Romania illustrates limits of EU power", Financial Times, 15/07/2012.
- Ghosh J., "The eurozone can learn from financial crises in the developing world", The Guardian, 29/07/2012.
- Habermas J., Bofinger P. and Nida-Rümelin J., "Only deeper European unification can save the Eurozone", The Guardian, 09/08/2012.
- Harding R., "IMF faces balancing act over eurozone", Financial Times, 15/07/2012.
- Hope K., "Greece cuts company executive rewards", Financial Times, 16/07/2012.
- Hope K., "Greece debt report backs cuts plan", Financial Times, 14/08/2012.
- Hope K., "Greece in talks on economic zones", Financial Times, 28/08/2012.
- Hope K., "Greece seeks two-year austerity extension", Financial Times, 14/08/2012.
- Hope K., "Greek leaders identify two-thirds of spending cuts", Financial Times, 18/07/2012.
- Inman Ph., "Angela Merkel rejects Greek pleas for extra two years to repay loans", The Guardian, 24/08/2012.
- Inman Ph., "Eurozone crisis: German central bank boss warns against more ECB loans", The Guardian, 26/08/2012.
- Jones Cl. and Hope K., "ECB ramps up pressure on Greece", Financial Times, 20/07/2012.
- Keegan W., "A weak euro is good for the holidays – and even for Europe itself", The Guardian, 29/07/2012.
- Kollwe J., "ECB bond-buying: what the economists say", The Guardian, 02/08/2012.
- Kollwe J., "Eurozone crisis knocks Greek tourist trade", The Guardian, 29/07/2012.
- Kontogiannis D., "Greece close to deal on €11.6bn cuts package", Financial Times, 19/08/2012.
- Kontogiannis D., "Greek cuts to be deeper than trailed", Financial Times, 21/08/2012.
- Kundnani H., "The German people will decide Europe's fate", The Guardian, 26/08/2012.
- Mackenzie M., Wilson J., Wiesmann G. and Spiegel P., "Moody's warns eurozone core", Financial Times, 23/07/2012.
- Masters B., "Schäuble calls for cap to bank bonuses", Financial Times, 30/08/2012.
- Matthiasson Th., "Iceland's debt-relief lessons for Eurozone", The Guardian, 21/08/2012.
- Moulds J. and Kollwe J., "Markets tumble as ECB disappoints: how the day unfolded", The Guardian, 02/08/2012.
- Moulds J., "UK economic outlook slumps on eurozone crisis", The Guardian, 31/07/2012.
- Peel Q., "Berlin maintains firm line on Greece", Financial Times, 14/08/2012.
- Peel Q., "Merkel and Hollande seek unity on eurozone", Financial Times, 19/08/2012.
- Pratley N., "The ECB has bought itself time, if not a stable euro", The Guardian, 01/08/2012.
- Rogers S. and Burn-Murdoch J., "Eurozone debt crisis: the key charts you need to understand what's happening", The Guardian, 02/08/2012.
- Ross A., "Euro sharply lower as ECB cuts rates", Financial Times, 05/07/2012.
- Roubini N., "Delaying a eurozone breakup could make the endgame much worse", The Guardian, 16/08/2012.
- Smith H., "Greece auditors vow to do 'whatever it takes' to assemble cuts package", The Guardian, 30/07/2012.
- Smith H., "Greece enters 'crucial weeks' with troika praise for €11.5bn cuts progress", The Guardian, 05/08/2012.

- Somerset Webb M., "Euro defies gravity – but not for much longer", Financial Times, 24/08/2012.
- Spiegel P. and Jones Cl., "ECB shows signs of bailout flexibility", Financial Times, 16/07/2012.
- Spiegel P., "Brussels pushes for wide ECB powers", Financial Times, 30/08/2012.
- Sri-Kumar K., "Europe losing battle against debt crisis", Financial Times, 23/07/2012.
- Steinglass M., "Dutch rightwinger turns fire on euro", Financial Times, 27/08/2012.
- Toyer J. and Paterson T., "Spain mulls bailout request as Merkel calls time on Greek funding", The Independent, 24/08/2012.
- Traynor I. and Tremlett G., "Germany and France agree to work together on solution to eurozone crisis", The Guardian, 27/08/2012.
- Traynor I., "ECB's eurozone crisis remedy runs into German resistance", The Guardian, 02/08/2012.
- Traynor I., Wearden G. and Smith H., "Bundesbank warns over eurozone crisis as ECB prepares to meet", The Guardian, 01/08/2012.
- Tremlett G., "Spain's regions line up for central government bailout", The Guardian, 29/08/2012.
- Watkins M. and Johnson M., "Spanish banks continue to lean on ECB", Financial Times, 14/08/2012.
- Wearden G., "European leaders must end 'panic mentality', says Finnish prime minister", The Guardian, 01/08/2012.
- Wearden G., "Eurozone crisis as it happened: ECB warns of slower growth; UK trade deficit widens", The Guardian, 09/08/2012.
- Wearden G., "Eurozone crisis faces crunch month", The Guardian, 28/08/2012.
- Wearden G., "Eurozone crisis: Greek hopes for leniency over austerity set back", The Guardian, 22/08/2012.
- Wearden G., "Eurozone on brink of double-dip recession as growth falls 0.2%", The Guardian, 14/08/2012.
- Wearden G., "Finland looks down across eurozone with mix of pride and anxiety", The Guardian, 03/08/2012.
- Weisbrot M., "How the ECB came to control the fate of the world economy", The Guardian, 30/07/2012.
- Wiesmann G., "Eurozone: In search of a driver", Financial Times, 18/07/2012.
- Wiesmann G., Carnegie H. and Spiegel P., "Berlin and Paris forge union over crisis", Financial Times, 27/08/2012.
- Wiesmann G., Carnegie H., Kontogiannis D. and Atkins R., "Greece not lost, say Merkel and Hollande", Financial Times, 24/08/2012.
- Wigglesworth R. and Ross A., "Spain's borrowing costs near euro-era highs", Financial Times, 20/07/2012.
- Wigglesworth R. and Wise P., "Portugal makes fiscal progress in the shadows", Financial Times, 28/08/2012.
- Wigglesworth R., "German borrowing costs edge up", Financial Times, 22/08/2012.
- Wilson J. and Jones C., "Draghi rebuffs Germans over euro plans", Financial Times, 29/08/2012.
- Wilson J., Johnson M. and Wigglesworth R., "ECB denies reports of yield-capping plans", Financial Times, 20/08/2012.
- Wright O., "Obama asks eurozone to keep Greece in until after election day", The Independent, 24/08/2012.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Allern E. & Saglie J., **"Inside the Black Box: Parties as Multi-level Organisations in a Unitary State"**, West European Politics, Volume 35, Issue 5, 2012.
- Amable B., Guillaud E. & Palombarini S., **"Changing French capitalism: political and systemic crises in France"**, Journal of European Public Policy, Volume 19, Issue 8, 2012. Abstract: France's model of capitalism experiences a crisis with multiple aspects. First, the French model of capitalism has undergone deep reforms since the 1980s. Second, the French political life is characterized by a political crisis: the vanishing of the space for mediation between the divergent expectations of the social groups composing the dominant social bloc. These crises are linked. First, because the institutional reforms undertaken since the 1980s have changed French capitalism, its institutional complementarities, the profile of socio-political groups, and have contributed to destabilizing social alliances. Second, because the political crisis has pushed policy-makers to turn to institutional change as a necessary condition for opening up new spaces of mediation. This contribution surveys the main changes experienced by the French model over the past 30 years, analyses the break-up of the traditional social alliances and presents the elements of the political crisis in relation to neoliberal structural reforms.
- Aydin U. & Thomas K. P., **"The Challenges and Trajectories of EU Competition Policy in the Twenty-first Century"**, Journal of European Integration, Volume 34, Issue 6, 2012. Abstract: Sixty years have now passed since the signing of the Treaty of Paris establishing the European Coal and Steel Community in 1951, and during that period competition policy has become firmly anchored as one of the key pillars of European integration. A regime of European competition governance has emerged that centers on the European Commission, specifically its Directorate-General for Competition (DG COMP), and has matured to tackle the four constituent parts of the EU competition policy brief, cartels, monopolies, mergers and state aid. The focus and enforcement of EU competition policy is constantly being reviewed in response to new challenges and opportunities as DG COMP seeks greater consistency in competition norms and greater policy convergence both within the EU and the wider global environment. The opening article of this volume introduces the context in which substantive changes to the EU competition regime has occurred in the twenty-first century. It identifies the major drivers for such change including economic interdependence, the proliferation of national competition laws, and the current financial and economic crisis, and describes how EU competition policy has evolved in response to these challenges.
- Aydin U., **"Promoting Competition: European Union and the Global Competition Order"**, Journal of European Integration, Volume 34, Issue 6, 2012. Abstract: Global developments such as economic interdependence and the proliferation of national and regional competition regimes have created a complex international competition policy environment. The European Commission's DG Competition has responded to these developments by making the international dimension of competition policy a priority since the late 1980s. It advocated for the establishment of a binding multilateral competition framework at the WTO, pursued bilateral cooperation agreements, extraterritorially applied its competition rules, and tried to export its competition policy model to its neighbors. This paper examines DG Competition's objectives and strategies in internationalizing the EU's competition policy, and evaluates the success of these strategies in furthering the EU's goals in this area. The findings suggest that among all of the strategies it has tried, the DG has had most success with exporting the EU's competition regime to other countries; however, this strategy may have reached its limits, and needs to be supplemented by multilateral efforts.

- Azrout R., Van Spanje J., De Vreese C., **"When News Matters: Media Effects on Public Support for European Union Enlargement in 21 Countries"**, Journal of Common Market Studies Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012. Abstract: First, this study tests for media effects on support for EU enlargement in a natural setting, while including actual media content in the analysis. Second, the moderation by anti-immigrant attitudes of media effects is tested, as it is argued that perceptions of 'others' influences how new information on enlargement is received. The study draws on a two-wave panel survey and a media content analysis in 21 countries. The results suggest there is a media effect, although not from individual exposure but from the information environment. In addition, individuals with stronger anti-immigrant attitudes are more strongly affected by a negative information environment.
- Baldi G., **"Schools with a Difference: Policy Discourses and Education Reform in Britain and Germany"**, West European Politics, Volume 35, Issue 5, 2012.
- Bolleyer N., Van Spanje J. & Wilson A., **"New Parties in Government: Party Organisation and the Costs of Public Office"**, West European Politics, Volume 35, Issue 5, 2012.
- Damro C. & Guay T., **"Transatlantic Merger Relations: The Pursuit of Cooperation and Convergence"**, Journal of European Integration, Volume 34, Issue 6, 2012.
- De Wilde P., **"Politicisation of the EU Budget: Conflict and the Constraining Dissensus"**, West European Politics, Volume 35, Issue 5, 2012. Abstract: The current political climate in the European Union, referred to as the 'constraining dissensus', may place negotiations on the multiannual EU budget centre stage. Media framing of EU budget negotiations as conflict between member states may reinforce the constraining dissensus by resonating with exclusive national identity. In contrast, media emphasis on conflict within or across member states may alleviate the constraining dissensus by strengthening cross-cutting cleavages. This study tests hypotheses about patterns in politicisation of the EU budget in three budgets (Delors II, Agenda 2000, Financial Perspectives 2007–2013), three countries (the Netherlands, Denmark and Ireland) and two forums (media and national parliaments). It finds predominant international conflict framing, especially in media. Thus, media coverage of EU budget negotiations likely reinforces the constraining dissensus. However, as debates intensify, the constraining dissensus may be loosened through more pluralist framing in the debates. Further comparative empirical research into the dynamics of politicisation is called for.
- Deeg R., **"The limits of Liberalization? American capitalism at the crossroads"**, Journal of European Public Policy, Volume 19, Issue 8, 2012.
- Doleys T., **"Managing State Aid in a Time of Crisis: Commission Crisis Communications and the Financial Sector Bailout"**, Journal of European Integration, Volume 34, Issue 6, 2012. Abstract: The September 2008 collapse of American investment bank Lehman Brothers triggered a global financial crisis whose effects were quickly felt in European banking. The scale of the crisis and the speed with which it propagated through the sector prompted governments to take aggressive action. In the months following the onset of the crisis, EU governments approved guarantee schemes, recapitalizations, and asset relief measures worth over €4.5 trillion. Such vast amounts of aid, necessary though it may have been, threatened to distort competitive conditions in the sector. To forestall this, the European Commission issued four 'crisis communications' in which authorities set out how member states could best support financial institutions whilst respecting EU competition rules and thus avoiding undue distortions of competition. We argue that these guidance documents, though only non-binding soft law, not only helped preserve competition in the banking sector but also provided a policy resource that Commission authorities have used to restructure the banking sector.
- Doleys T., **"Managing State Aid in a Time of Crisis: Commission Crisis Communications and the Financial Sector Bailout"**, Journal of European Public Policy, Volume 19, Issue 8, 2012. Abstract: The September 2008 collapse of American investment bank Lehman Brothers triggered a global financial crisis whose effects were quickly felt in European

banking. The scale of the crisis and the speed with which it propagated through the sector prompted governments to take aggressive action. In the months following the onset of the crisis, EU governments approved guarantee schemes, recapitalizations, and asset relief measures worth over €4.5 trillion. Such vast amounts of aid, necessary though it may have been, threatened to distort competitive conditions in the sector. To forestall this, the European Commission issued four 'crisis communications' in which authorities set out how member states could best support financial institutions whilst respecting EU competition rules and thus avoiding undue distortions of competition. We argue that these guidance documents, though only non-binding soft law, not only helped preserve competition in the banking sector but also provided a policy resource that Commission authorities have used to restructure the banking sector.

- Duman A. & Kureková L., **"The role of state in development of socio-economic models in Hungary and Slovakia: the case of industrial policy"**, Journal of European Public Policy, Volume 19, Issue 8, 2012. Abstract: This contribution systematically evaluates patterns of change in socio-economic models in Hungary and Slovakia, highlighting the role of the state in the process. While the countries share general similarities in their type of capitalism, a closer overview of institutional domains reveals that important differences exist in the character of change and the role of key actors. In terms of the overall reform paths, Slovakia, especially since the late 1990s, is more coherent and overwhelmingly in a liberal direction, while Hungary appears less radical and encompasses a combination of liberal elements and active state involvement. In this contribution we focus on industrial policy and find that Hungary adopted more comprehensive and vertical industrial support geared towards upgrading, foreign-capital openness throughout the economy, and support of the domestic small and medium enterprise sector. Slovakia developed its industry more through regulation than a direct intervention, opened to foreign capital only in late 1990s, and since then eschewed any attempt to nurture domestic capital.
- Gospel H. & Edwards T., **"Strategic transformation and muddling through: industrial relations and industrial training in the UK"**, Journal of European Public Policy, Volume 19, Issue 8, 2012.
- Harcourt A., **"Cultural Coalitions' and International Regulatory Co-operation"**, Journal of Common Market Studies, Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012.
- Héritier A. & Reh C., **"Codecision and Its Discontents: Intra-Organisational Politics and Institutional Reform in the European Parliament"**, West European Politics, Volume 35, Issue 5, 2012. Abstract: This article investigates the consequences of fast-track legislation in the European Union. Previous research has explained why fast-track legislation occurs and evaluated its democratic repercussions. This study focuses on the European Parliament (EP)'s intra-organisational response. It first describes how the early adoption of EU legislation has informalised legislative decision-making, transformed inter-organisational relations, and induced power shifts. It then discusses the political response, showing that actors seek to redress power shifts, that reform attempts centre on the control of negotiation authority and information flows, and that reform is highly contested. The research suggests that the chance of successful redress is low in Parliament as a decentralised organisation unless two conditions are met: (i) the extent of fast-track legislation reaches a critical level, and (ii) the organisation goes through a period of wider reform; the former increases the visibility of disempowerment and reputational loss, the latter allows package deals and/or the strategic use of norms. Based on qualitative document analysis and semi-structured elite interviews an analysis is made of how Parliament's rules of co-legislation have been contested, negotiated and reformed from the formal introduction of fast-track legislation in 1999 to the adoption of the Code of Conduct for Negotiating in the Context of Codecision Procedures in 2009. The analysis also shows that Parliament may have a price to pay for its successful fight for empowerment, namely a challenge to its institutional legitimacy and discontent of its of rank-and-file members. More generally, understanding the conditions for

intra-organisational reform can inform the study of other democratic bodies which undergo a similar restriction and seclusion of de facto decision-making.

- Jackson G. & Deeg R., **"The long-term trajectories of institutional change in European capitalism"**, Journal of European Public Policy, Volume 19, Issue 8, 2012. Abstract: The article provides a theoretical overview and empirical summary of the contributions to this collection. The collection makes four contributions to the literature on comparative capitalism. First, its analysis of institutional change adopts a long-term historical perspective that allows us to observe the potentially transformative effects of relatively slow and incremental changes. Second, it examines the linkages between four levels of institutions that regulate the economy – the international, macro (national), meso and micro. Third, the national case studies compare change and linkages across six core institutional domains. And fourth, the cases show how institutions are shaped by different sets of socio-political compromises.
- Jackson G. & Sorge A., **"The trajectory of institutional change in Germany, 1979–2009"**, Journal of European Public Policy, Volume 19, Issue 8, 2012. Abstract: Over the last three decades, the German political economy can be characterized by both institutional continuity and change. Understanding the dynamics of institutional change therefore requires an examination of the interplay of changes in formal institutional rules and how organizations respond to these changes by strategic attempts to promote or hinder further change in institutions. The macro-level political story of institutional change shows a number of paradoxes resulting in unexpected and often incomplete forms of market liberalization shaped by continued support for some core features of Germany's social market economy. The resulting erosion of Germany's co-ordinated model of economic organization through networks and business associations has gone hand-in-hand with the attempts to preserve these institutions for core workers and sectors of the economy in the face of changing environments. The result is a more varied institutional landscape characterized by international diffusion of liberal policies and the politics of their variable re-embedding within a long-term path of institutional continuity.
- Karlas J., **"National Parliamentary Control of EU Affairs: Institutional Design after Enlargement"**, West European Politics, Volume 35, Issue 5, 2012. Abstract: This article analyses the differences in institutional design in national parliamentary control over European Union affairs among EU member states. It proceeds from a preference-based perspective, drawing on the principal-agent framework, and a time-based perspective, inspired by the historical institutionalist approach. The article involves a qualitative comparative analysis of strong control and a quantitative, correlation analysis of variation in the degree of control. It argues that time-based factors provide a more persuasive overall explanation for the differences in control than preference-based factors.
- Klüver H., **"Biasing Politics? Interest Group Participation in EU Policy-Making"**, West European Politics, Volume 35, Issue 5, 2012. Abstract: Does lobbying success in the European Union vary systematically across interest group type? Interest groups lobby the European institutions in order to achieve policy decisions that are in line with their own preferences. While some argue that different types of interest groups are equally able to shape European policy-making, others contend that lobbying success is systematically biased towards some powerful interest groups. The empirical evidence is contradictory as previous studies focused either on a specific interest group type or on a specific policy area so that it is difficult to draw general conclusions. This study therefore presents an extensive empirical analysis of lobbying success across a wide variety of interest groups and policy issues by combining a quantitative text analysis of Commission consultations with an online survey among interest groups. The findings are promising as they indicate that lobbying success does not vary systematically across interest group type.
- Kneclik T. & Von Schweinitz G., **"Macroeconomic Imbalances as Indicators for Debt Crises in Europe"**, Journal of Common Market Studies Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012.

Abstract: European authorities and scholars published proposals on which indicators of macroeconomic imbalances might be used to uncover risks for the sustainability of public debt in the European Union. In this article the ability of four proposed sets of indicators to send early warnings of debt crises is tested using a signals approach for the study of indicators and the construction of composite indicators. It is found that a broad composite indicator has the highest predictive power. This fact still holds true if equal weights are used for the construction of the composite indicator in order to reflect the uncertainty about the origin of future crises.

- Littoz-Monnet A., "The EU Politics of Remembrance: Can Europeans Remember Together?", *West European Politics*, Volume 35, Issue 5, 2012.
- McGowan L. & Morgan E. J., "Today's Softness is Tomorrow's Nightmare: Intensifying the Fight against Cartels in Brussels and Bonn", *Journal of European Integration*, Volume 34, Issue 6, 2012.
- Obradović-Wochnik J. & Wochnik A., "Europeanising the 'Kosovo Question': Serbia's Policies in the Context of EU Integration", *West European Politics*, Volume 35, Issue 5, 2012. Abstract: The issues of Kosovo independence and European Union membership have dominated Serbian domestic politics and foreign policy since the fall of Slobodan Milošević in 2000. Despite the lack of formal EU conditionality on the Kosovo issue, Serbia's insistence on its uncompromising 'no recognition' of Kosovo policy has been detrimental to its EU candidacy aspirations. This article examines Serbia's Kosovo policies in the context of EU integration, in particular the divergence between Serbia's stance towards Kosovo and its aspirations towards EU candidacy. Considering the negative effects that the Serbia-Kosovo relationship has had on regional cooperation and Serbia's EU integration, this article considers why Serbia appears to have failed to 'Europeanise' its Kosovo policies, i.e. to normalise relations in a way that would be more favourable to accession. In doing so, it examines Serbia's Kosovo policies since 2000, and the ways in which domestic actors have deliberately manipulated and complicated the question of Kosovo and Serbia's EU membership.
- Papadimitriou D. & Petrov P., "Whose Rule, Whose Law? Contested Statehood, External Leverage and the European Union's Rule of Law Mission in Kosovo", *Journal of Common Market Studies* Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012. Abstract: The article discusses the projection of European Union (EU) power under conditions of contested statehood in its 'near abroad'. Using the EU's mission in Kosovo (EULEX) as a case study, the article unpacks the various levers of external EU influence and explores the conditions under which European policy-makers become entangled in the 'existential discourse' of highly polarized societies with competing statehood claims. The contestation of these claims (both domestically and internationally) produces significant challenges for EU actorness, affecting both self-ascribed (internal to the EU) and external (amongst the EU's interlocutors) aspects of EU presence, which, in turn, shapes the EU's ability to deploy and co-ordinate its capabilities on the ground. It is by reference to this 'presence-capabilities' nexus that this article seeks to conceptualize the limitations of the planning and early deployment of EULEX in Kosovo.
- Rangone M. & Solari S., "From the Southern-European model to nowhere: the evolution of Italian capitalism, 1976-2011", *Journal of European Public Policy*, Volume 19, Issue 8, 2012. Abstract: Before the 1980s Italy had the typical institutional configuration of Southern European capitalism: an important role for the state in controlling production activities and markets; limited social security; and high employment protection. In the last 30 years, Italian capitalism underwent a process of institutional change moving away from this configuration. The deepest reforms occurred in the 1990s and aimed to achieve a more market-oriented economy to cope with European market integration. Reforms, however, did not succeed in moving the economy towards a 'liberal market economy': they simply increased laissez-faire without achieving better co-ordination through markets, leaving Italy with an inefficient model.

- Schlicht-Schmälzle R. & Möller S., "Macro-Political Determinants of Educational Inequality between Migrants and Natives in Western Europe", *West European Politics*, Volume 35, Issue 5, 2012.
- Schnyder G., "Like a phoenix from the ashes? Reassessing the transformation of the Swedish political economy since the 1970s", *Journal of European Public Policy*, Volume 19, Issue 8, 2012.
- Schumacher G., "'Marx' or the Market? Intra-party Power and Social Democratic Welfare State Retrenchment", *West European Politics*, Volume 35, Issue 5, 2012.
- Spanihelova L. & Zicha B. C., "Party Responsiveness on European Union Integration in Transition Democracies of Central and Eastern Europe", *Journal of Common Market Studies* Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012.
- Theiler T., "Does the European Union Need to Become a Community?", *Journal of Common Market Studies* Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012. Abstract: Many theorists contend that for the European Union to become a viable democratic polity its citizens must develop an overarching communal identity. I take issue with this claim, arguing that the norms, motivations and perceptions that make supranational democracy possible can also emerge through processes that do not presuppose shared communal identifications. These include the gradual externalization of domestic democratic norms and practices to the EU level, the incorporation of the resulting supranational democratic attachments back into existing national identifications and the build-up of transnational political trust propelled by the practice of supranational democracy itself. Such an outcome is not inevitable, but it is conceivable in that it is theoretically coherent and has limited empirical analogies and precedents. The range of options for the EU's further democratic development is therefore broader and the chances of its success greater than many analysts assume.
- Thomas K., "EU Control of State Aid to Mobile Investment in Comparative Perspective", *Journal of European Integration*, Volume 34, Issue 6, 2012.
- Thorhallsson B. & P. Kirby, "Financial Crises in Iceland and Ireland: Does European Union and Euro Membership Matter?", *Journal of Common Market Studies* Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012. Abstract: The article examines the claims of the small states literature on the importance of alliance formation. It applies it to the case of Ireland and Iceland and asks whether membership of the EU and euro in Ireland and the absence of these in Iceland had a say in their reduction of risk before the financial crisis, assistance in absorbing the shock of their crash and help in recovering after it. The article argues that the notion of shelter needs to take more account of domestic arrangements and the shelter's costs though the cases confirm the importance of alliance formation.
- Van Boetzelaer K., Princen S., "The Quest for Co-ordination in European Regulatory Networks", *Journal of Common Market Studies* Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012. Abstract: The establishment of European Regulatory Networks (ERNs) has been presented as a way to promote the uniform implementation of EU law in a range of issue areas. This article argues that the level of co-ordination achieved in ERNs crucially depends on the level of interdependence between Member State authorities in a given issue area. Drawing on a survey among national representatives in two ERNs and a set of in-depth interviews, it shows that both the uniformity of implementation and the use of common purpose as a way to reach co-ordination are strongly associated with the perceived level of interdependence.
- Van Hecke S., "Polity-Building in the Constitutional Convention: Transnational Party Groups in European Union Institutional Reform", *Journal of Common Market Studies* Volume 50, Issue 5, Σεπτέμβριος 2012.
- Wigger A., "The Political Interface of Financialisation and the Regulation of Mergers and Acquisitions in the EU", *Journal of European Integration*, Volume 34, Issue 6, 2012. Abstract: Prior to the outbreak of the current global economic and financial crisis, the sheer

number and volume of mergers and acquisitions set historically unprecedented records. A vast share of these transactions were undertaken by short-term oriented financial market actors, including private equity houses, hedge funds and other institutional investors. The article explains the adoption and ensuing adaptations of the supranational merger control at the level of the European Union (EU) on the basis of a critical political economy perspective. It argues that ever since its inception, EU merger control regulation primarily served to facilitate economic concentration, which was reinforced by a permissive stance of the European Commission. Alongside processes of financialisation and increased corporate reliance on financial market capitalisation, EU merger control underwent a substantive reform and additional adaptations, which in important ways sustained financial sector induced mergers.

- Wishlade F., “**When Policy Worlds Collide: Tax Competition, State Aid, and Regional Economic Development in the EU**”, *Journal of European Integration*, Volume 34, Issue 6, 2012.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Bacik G., “Turkey and the New Middle East”, *EPC Commentary*, 27/07/2012.
- Barysch K., “Will a new German constitution save the euro?”, *CER Insight*, 29/08/2012.
- Blockmans St., “Preparing for a post-Assad Syria: What role for the European Union?”, *CEPS Commentary*, 02/08/2012.
- Brady H., “Europe needs a Rooseveltian break with fear”, *CER Bulletin article*, 27/07/2012.
- Burke E., “Europe's External Action Service: Ten steps towards a credible EU foreign policy”, *CER Policy Brief*, 04/07/2012.
- Carrera S., De Somer M. and Petkova B., “The Court of Justice of the European Union as a Fundamental Rights Tribunal: Challenges for the Effective Delivery of Fundamental Rights in the Area of Freedom, Security and Justice”, *CEPS Paper in Liberty and Security in Europe*, 29/08/2012.
- Carrera S., Den Hertog L. and Parkin J., “EU Migration Policy in the wake of the Arab Spring: What prospects for EU-Southern Mediterranean Relations?”, *MEDPRO Technical Paper*, 03/08/2012.
- Chmelar A. and Fiorante A., “Consumer Credit in Europe (1995-2011): ECRI Statistical Package 2012”, *Statistical package*, 13/08/2012.
- Chmelar A. and Fiorante A., “Lending to Households in Europe (1995-2011): ECRI Statistical Package 2012”, *Statistical package*, 13/08/2012.
- Chmelar A., “Key Findings from the ECRI Statistical Package 2012: Debt crisis hits Europe's retail credit markets”, *ECRI Survey and Database*, 07/08/2012.
- Chrysoloras N., “Greece's Economic Despair Gives Rise to anti-European Sentiment”, *Heinrich Boll Foundation / ELIAMEP*, 23/07/2012.
- Ciaian P., d'Artis K. and Swinnen J., “Income Distributional Effects of Decoupled Payments: Single Payment Scheme in the European Union”, *Factor Markets Working Paper*, 26/07/2012.
- Correia de Brito A. and Pelkmans J., “Pre-empting Technical Barriers in the Single Market”, *CEPS Policy Brief*, 11/07/2012.
- De Manuel M., “Will the PRIPs' KID live up to its promise to protect investors?”, *ECMI Commentary*, 06/07/2012.
- De Schoutheete Ph., “Conseil européen et méthode communautaire”, *Notre Europe Policy Paper*, 12/07/2012.
- Debomy D., “Les Européens croient-ils encore en l'UE ?”, *Notre Europe Etude No. 91*, 29/07/2012.

- Den Hertog L., “Two Boats in the Mediterranean and their Unfortunate Encounters with Europe's Policies towards People on the Move”, *CEPS Paper in Liberty and Security in Europe*, 20/07/2012.
- Dhéret C., Martinovici A. and Zuleeg F., “Creating greater synergies between European, national and subnational Budgets”, *EPC Note*, 02/07/2012.
- Dorman A., Giegerich B., Grand C., Grissom A., Mölling Chr. and O'Donnell Cl. M., “The implications of military spending cuts for NATO's largest members”, *CER Report*, 01/07/2012.
- Emerson M., “History does not move in a straight line”, *CEPS Commentary*, 05/07/2012.
- Emmanouilidis J. A., “The prospects of ambitious muddling through – the results of an EU Summit in deep crisis mode”, *EPC Post-Summit Analysis*, 02/07/2012.
- Faleg G. and Blockmans St., “The EU's re-engagement as a security actor: Fresh start or still sleepwalking?”, *CEPS Commentary*, 12/07/2012.
- Fernandes S. et Rubio E., “Les coûts budgétaires de la solidarité dans la zone euro: clarifications et mise en perspective”, *Notre Europe Bref*, 03/07/2012.
- Fleury M.-J., “L'économie mutualiste : quel futur dans le Marché Unique?”, *Notre Europe Bref*, 28/07/2012.
- Grant Ch., “Burma: An EU foreign policy success”, *CER Insight*, 23/08/2012.
- Grant Ch., “Can 'good Italy' triumph over 'bad Italy'?", *CER Insight*, 01/08/2012.
- Groenewold G., De Beer J. and Huisman C., “Population Scenarios for South Mediterranean Countries: 2010-2050”, *MEDPRO Report*, 14/08/2012.
- Gros D. and Mayer Th., “A Sovereign Wealth Fund to Lift Germany's Curse of Excess Savings”, *CEPS Policy Brief*, 28/09/2012.
- Gros D., “A simple model of multiple equilibria and sovereign default”, *CEPS Working Document*, 16/07/2012.
- Gros D., “Adjusting to a credit cycle bust: The role of fiscal policy”, *CEPS Commentary*, 27/07/2012.
- Gros D., “An incomplete step towards a banking union”, *CEPS Commentary*, 05/07/2012.
- Gros D., “Can Italy and Spain survive rates of 6-7%?", *CEPS Policy Brief*, 27/07/2012.
- Gros D., Alcidi C. and Giovannini A., “Central Banks in Times of Crisis: The FED vs. the ECB”, *CEPS Policy Brief*, 11/07/2012.
- Janning J. and Frontini A., “The Arab Spring one year later: voices from North Africa, Middle East and Europe”, *EPC issue paper No. 69*, July 2012.
- Janning J., “Political Union: Europe's defining moment”, *EPC Policy Brief*, 24/07/2012.
- Lamy P., “La mise en place et la gouvernance de l'euro”, *Notre Europe*, 10/07/2012.
- Lannoo K., “The Eurozone as Home Country of Banks”, *CEPS Commentary*, 02/07/2012.
- Lannoo K., “The Roadmap to Banking Union: A call for consistency”, *CEPS Commentary*, 30/08/2012.
- Mahé L.-P., “Le projet d'une PAC pour l'après 2013 annonce-t-il une «grande» réforme?”, *Notre Europe Policy Paper*, 03/07/2012.
- Micossi St., “Unholy compromise in the eurozone and how to right it”, *CEPS Policy Brief*, 16/07/2012.
- Muñoz Gálvez E., “Aide européenne au développement: comment être plus efficace sans dépenser plus?”, *Notre Europe Policy Paper*, 19/07/2012.
- Nicolescu A., “Romanian politics: Struggling with the grass roots and digging for democracy”, *EPIN Commentary*, 29/08/2012.
- Olper A., Raimondi V., Cavicchioli D. and Vigani M., “Does the common agricultural policy reduce farm labour migration? Panel data analysis across EU regions”, *Factor Markets Working Paper*, 20/07/2012.

- Pascouau Y., “Schengen and solidarity: the fragile balance between mutual trust and mistrust”, EPC & Notre Europe Policy Paper, 04/07/2012.
- Pascouau Y., “Schengen et la solidarité : le fragile équilibre entre confiance et méfiance mutuelles”, Notre Europe Policy Paper, 27/07/2012.
- Pawlak P. and O'Donnell Cl. M., “Are Europeans a better transatlantic security partner than meets the eye?”, CER Insight, 06/07/2012.
- Puddu M., Bartolini F. and Viaggi D., “Simulations of land use and investment behaviour under different policy scenarios: Results of the extended farm/household model”, Factor Markets Working Paper, 17/07/2012.
- Rossi Mori A., Dandi R., Mazzeo M., Verbicaro R., Mercurio G. and Mot E., “Technological Solutions Potentially Influencing the Future of Long-Term Care”, ENEPRI Research Report, 20/07/2012.
- Rubio E., “Quel budget européen pour l'après-crise?”, Notre Europe, 01/07/2012.
- Springford J., “Britain should not go Swiss”, CER Insight, 10/07/2012.
- Stratulat C. and Ivan P., “Romania's democracy in reverse gear – en garde, EU!”, EPC Commentary, 06/07/2012.
- Tamara B., “The Roma Issue from a European Union Perspective”, Notre Europe Note, 27/07/2012.
- Tilford S., “Has the eurozone reached the limits of the politically possible?”, CER Insight, 12/07/2012.
- Tilford S., “How seriously can investors take Draghi's assurances?”, CER Insight, 31/08/2012.
- Tindale St., “The Commission should stand firm on Iceland's accession negotiations”, CER Insight, 08/08/2012.
- Valasek T., “Is the Franco-British defence treaty in trouble?”, CER Bulletin article, 27/07/2012.
- Valasek T., “What Central Europe thinks of Britain and why”, CER Insight, 16/07/2012.
- Vitorino A., “La situation espagnole nous conduit à l'union bancaire”, Notre Europe, 27/07/2012.
- VoteWatch Europe, “Mid-term Evaluation of the 2009-14 European Parliament: Legislative activity and decision-making dynamics”, CEPS Special Report, 23/07/2012.
- Walker J. W., “Turkey's Syrian Dilemma: Testing the ‘Regional Solutions for Regional Problems’ Proposition”, EPC Commentary, 09/07/2012.
- Whyte Ph., “A banking union – it is necessary, but is it likely?”, CER Bulletin article, 27/07/2012.
- Whyte Ph., “Britain, Europe and the City of London: Can the triangle be managed?”, CER Essay, 20/07/2012.
- Zuleeg F. and Emmanouilidis J. A., “Armageddon – for Greece, the euro zone and the EU?”, EPC Commentary, 27/07/2012.
- Δούση Ε. και Κουτσιαράς Ν., «Οικονομική και πολιτική ασυμμετρία και ελλειμματική δημοκρατία στην ευρωζώνη: Ο δρόμος της απώλειας», Poleconomix Απόψεις, 01/07/2012.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 24/10/2012: Το Εργαστήριο Τεχνών και Πολιτιστικής Διαχείρισης του Τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του ΕΚΠΑ οργανώνει. Εκδήλωση με θέμα **«Για έναν πολιτισμό της αλληλεγγύης και της αντίστασης»**.
- 19/10/2012: Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Ε.Κ.Π.Α. με το Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του Ο.Η.Ε. διοργανώνεται Ημερίδα με θέμα: **«Εργασία, Πρακτική Άσκηση & Εθελοντική Απασχόληση στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών»**, Κεντρικό Κτήριο Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 17/10/2012: Οι Εκδόσεις Παπαζήση και το Βιβλιοπωλείο ΙΑΝΟΣ διοργανώνουν την παρουσίαση του βιβλίου του Νίκου Κουτσιαρά (Λέκτορας Πανεπιστημίου Αθηνών) **«Η εκδίκηση των δούλων και η εφεδρεία των μακαριτών»** Βιβλιοπωλείο ΙΑΝΟΣ. Ομιλητές: Τάσος Γιαννίσης (Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώην υπουργός), Γιώργος Ζανιάς (Πρόεδρος Δ.Σ. Εθνικής Τράπεζας, Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, πρώην υπουργός), Λουκάς Τσούκαλης (Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, πρόεδρος ΕΛΙΑΜΕΠ). Τη συζήτηση συντονίζει ο Σωτήρης Ντάλης, Διεθνολόγος, Διευθυντής της σειράς «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική», Βιβλιοπωλείο Ιανός.
- 12/10/2012: Συνέδριο που οργανώνει το Ιστορικό Αρχείο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο πλαίσιο του σεμιναρίου **«Ιστορία των Θεσμών»**, Κεντρικό Κτήριο Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 4/10/2012: Το ΕΛΙΑΜΕΠ, το IOBE, η Kantor, η Κίνηση Πολιτών, η Διεθνής Διαφάνεια Ελλάς και το Megaron Plus διοργάνωσαν ανοιχτή συζήτηση με θέμα: **«Για ένα οικονομικά βιώσιμο και κοινωνικά δίκαιο ασφαλιστικό σύστημα»**. Ομιλητές: Παναγής Βουρλούμης (Οικονομολόγος, πρώην Πρόεδρος, ΟΤΕ), Κ. Μιλτιάδης Νεκτάριος (Αναπλ. Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πειραιώς και τ. Διοικητής του ΙΚΑ), Κ. Ροβέρτος Σπυρόπουλος (Διοικητής ΙΚΑ), και Δρ. Πλάτωνας Τήνιος (Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πειραιά). Συντονιστής: Κώστας Καστρινάκης (Διευθύνων Σύμβουλος της Kantor), Μέγαρο Μουσικής.
- 4/10/2012: Το ΕΛΙΑΜΕΠ και η Πρεσβεία της Ιαπωνίας στην Αθήνα διοργανώνουν εκδήλωση με θέμα **“Prospects on economic integration in East Asia-Implications form and to Europe in the time of debt crisis”** Κέντρο Τύπου της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας.
- 6-7/9/2012: Διεθνές συνέδριο αφιερωμένο στην **Κοινωνική Θεωρία** που οργάνωσε το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του ΕΚΠΑ, σε συνεργασία με το Ερευνητικό Δίκτυο για την Κοινωνική Θεωρία της Ευρωπαϊκής Κοινωνιολογικής Εταιρείας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Διαμαντίκος, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- Διαμαντίκος, Κωσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Κοτσιαράς, Αθανάσιος, "www.Πολιτικόσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Μιχαλάκη Σ. & Φιλίνης Κ., «Τι συμβαίνει στο βασίλειο της Δανιμαρκίας. Ευελιξία με ασφάλεια και οι επιδόσεις της αγοράς εργασίας», Παπαζήσης, Αθήνα, 2009.
- Μπότσιαου, Κων/να, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Koutsiaras, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση", WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ ικανοποίησης σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχδου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Attina, Fulvio, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- Bellamy, Richard, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08.pdf)
- Castiglione, Dario, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)07.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)07.pdf)
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs(Warsaw) στο eeep.pspa.uoa.gr/PA.pdf
- Kassimatis, George, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- Kazakos, Panos, After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Kazakos, Panos, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- Koutsiaras, Nikos - Andreou, George, Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104 Manidakis, Antonis, The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)02.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)02.pdf)
- Pagoulatos, George, Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma, IEIP-EKEM (Conf.) 06, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)06.pdf)
- Papadopoulou, Lina, Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements
- Taylor, Paul, The State of European Integration: a view on the present and future perspective, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)01.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)01.pdf)
- Trechsel, Alexander, The Swiss model: a bonanza for EU studies, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)03.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)03.pdf)

Β. Ερευνητές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- Δούκας, Γιάννης, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04_2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος, Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- Μανούζας, Ζήσης, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- Ματσουκά, Κλεοπάτρα, Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- Μπουρίκος, Δημήτρης, Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επιστημονικές και προτεινόμενη βιβλιογραφία, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- Παπούλιας, Ευάγγελος, Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσείων. Περιπτώσιολογική μελέτη Αρκαδίας, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- Σκάλκος, Δημήτρης, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-συνασπιδότσης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- Σοφού, Στεργούλα, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- Τριαντίδης, Αρης, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04_2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- Andreou, George, Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness", WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- Choros, Panagiotis, Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- Kotsiaros, Athanasios, The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna, The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- Triantafyllou, Martha, Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- Trantidis, Aris, Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- Trinquette Isabelle, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquette-French.pdf
- Vallianatou, Anna, The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- Kotsiaros, Athanasios, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- Κοτσιαράς, Αθανάσιος (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- Τσαπακίδης, Χρήστος, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>